KURAN AHLAKI

İnsanlara yanağını çevirip (büyüklenme) ve böbürlenmiş olarak yeryüzünde yürüme. Çünkü Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez.
(Lokman Suresi, 18)

HARUN YAHYA

Kuran'da, insanlara; asil, mütevazi, güvenilir, şefkatli, merhametli, fedakar, hoşgörülü, adaletli, olgun, itidalli ve içli olmaları emredilir. Müslümanın görevi, kuşkusuz Allah'ın emrettiği bu üstün ahlakı en ince ayrıntısına kadar uygulamaktır.

Ancak unutulmamalıdır ki, bu ilahi ahlakı terk etmiş ve çarpık ahlak anlayışını benimsemiş olan kişiler de çoğunluktadır. İnsanın ruhundaki bencil tutku ve hırsların bir ürünü olan bu ahlak anlayışı, insanları; kibirli, bencil, alaycı, küstah, acımasız, kaba ve zalim olmaya yöneltmektedir. Müminler de bu sapkın anlayışın etkisinden tam anlamıyla kurtulmak için, son derece hassas ve dikkatli olmak zorundadırlar. Kendilerini sürekli tartmalı, cahiliye ahlakından tam anlamıyla uzaklaşıp Kuran ahlakını uygulamak için büyük bir dikkat göstermelidirler.

Okumakta olduğunuz kitap, bu çabasında Müslümana destek olmak, unutmaması gereken temel Kurani konuları aklında tutmasına yardım etmek için hazırlanmıştır.

YAZAR HAKKINDA: Harun Yahya müstear ismini kullanan Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir. Nitekim yazarın, bugüne kadar 60 ayrı dile çevrilen yaklaşık 300 eseri, dünya çapında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Harun Yahya Külliyatı, -Allah'ın izniyle- 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

ISBN 978-975-8801-92-3

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

بسم الله الرحمن الرحيم

الله
رسول
محمد

KURAN AHLAKI

Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, Kitaba ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa isteyip-dilenene ve kölelere veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve muttaki olanlar da bunlardır.

- Bakara Suresi, 177 -

HARUN YAHYA

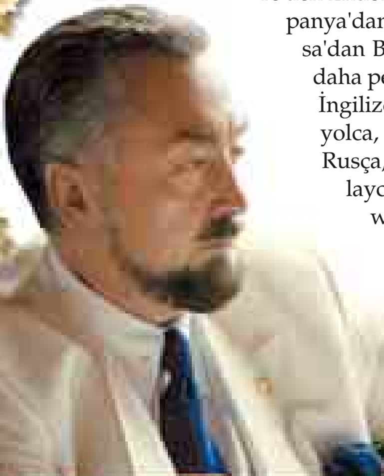
YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır. Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 60 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveçce gibi pek çok dile çevrilen eser-

ler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir. Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır. Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazançhedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çokgeç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Birinci Baskı: Ağustos 1996
İkinci Baskı: Mayıs 2000
Üçüncü Baskı: Eylül 2001
Dördüncü Baskı: Eylül 2005
Beşinci Baskı: Ekim 2005
Altıncı Baskı: Ocak 2006
Yedinci Baskı: Haziran 2006
Sekizinci Baskı: Temmuz 2007
Dokuzuncu Baskı: Ekim 2008

**ARAŞTIRMA
YAYINCILIK**
Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

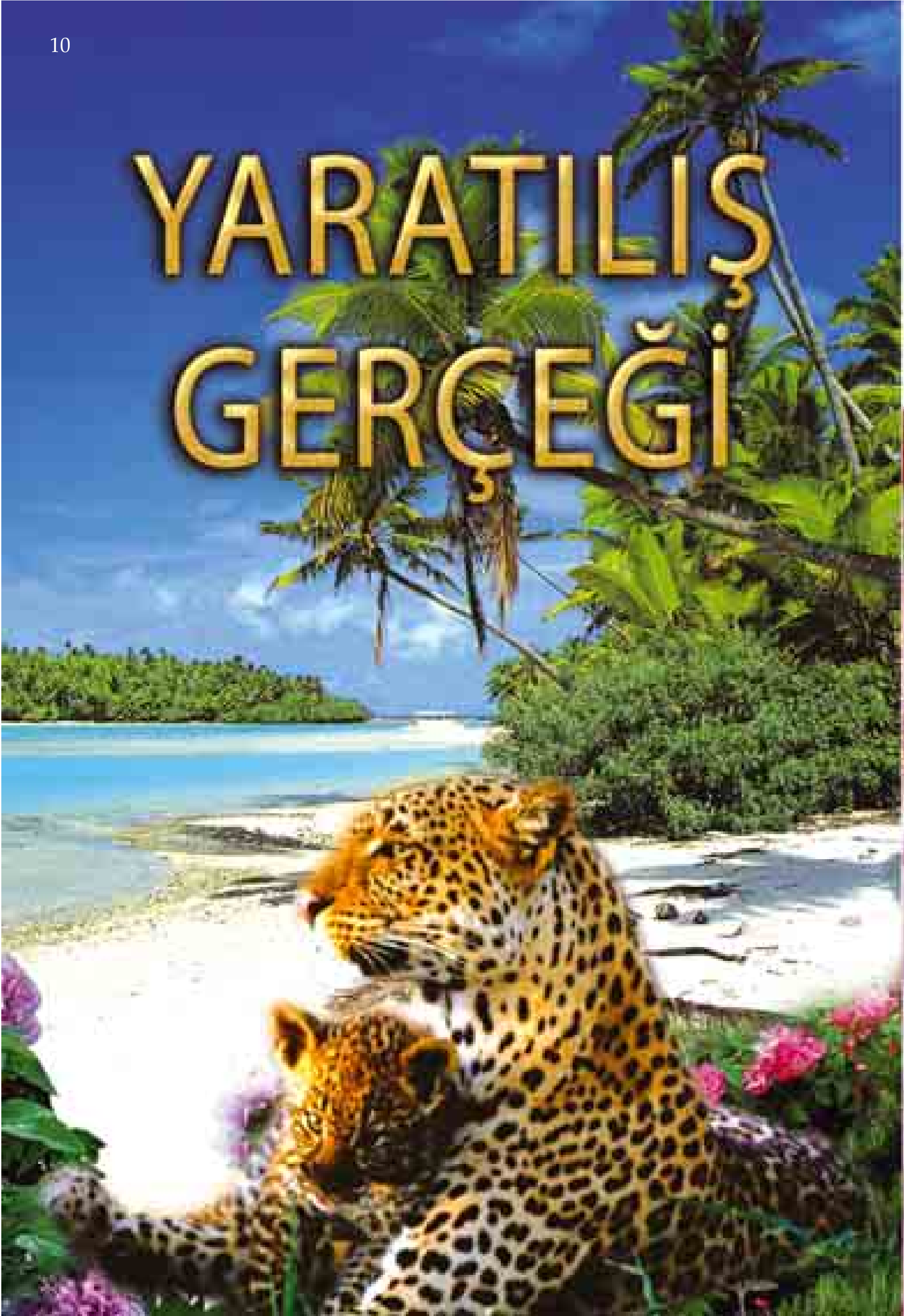
Baskı: Entegre Matbaacılık
Sanayi Cad. No: 17 Yenibosna-İstanbul
Tel: (0 212) 451 70 70

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

OKUYUCUYA

- Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.
- Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.
- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

İ Ç İ N D E K İ L E R

YARATILIŞ
GERÇEĞİ

Darwinistler çift yönlü hava akışına sahip olan sürüngen akciğerinin, tek yönlü hava akışına sahip olan kuş akciğerine evrimleşmesinin imkansız olduğunu, çünkü bu iki akciğer yapısının arasında kalacak bir "geçiş" modelinin mümkün olmadığını, bunun canlının ölümüne sebep olacağını, akciğeri tam çalışmayan, yani nefes alamayan bir canlının birkaç dakikadan fazla yaşayamayacağını düşünmezler.

www.darwinistneleridusunmez.com

Kedilerin postlarının iki önemli işlevi vardır; birincisi hayvanı soğuk, sıcak gibi çevresel etkilerden korur, ikincisi kamuflaj görevi görerek diğer hayvanlardan gizlenmelerini sağlar. Yalnızca soğuk bölgelerde yaşayan değil çölde yaşayan kedilerin de yerdeki ısıyı izole eden uzun postları vardır. Her kaplanın postundaki ve yanaklarındaki çizgiler, insanların parmak izleri gibidir.

Böceklerin vücutlarını kaplayan örtü, hareketi sağlayan eklemler dışında serttir ve esnek de değildir. Böcekler "kitin" denilen bir maddeden oluşan ve esnek olmayan bu kabuk yüzünden, zaman zaman dış iskeletlerini atarak büyürler. Kabuğun altındaki yeni iskelet başlangıçta yumuşaktır. Bu sayede böcek kabuk katılaşmadan önce büyümek için bir süre kazanmış olur.

Balıklar insanların sahip olmadığı bir duyuya sahiptirler. Bedenlerinin iki yanı boyunca ince bir çizgi uzanır. Bu çizgi pek çok sayıda delik ya da gözenekten oluşmuştur. Balık bunlarla suda meydana gelen basınç değişmelerini saptar. Yüzerken önünde ilerleyen bir basınç dalgası oluşturur.

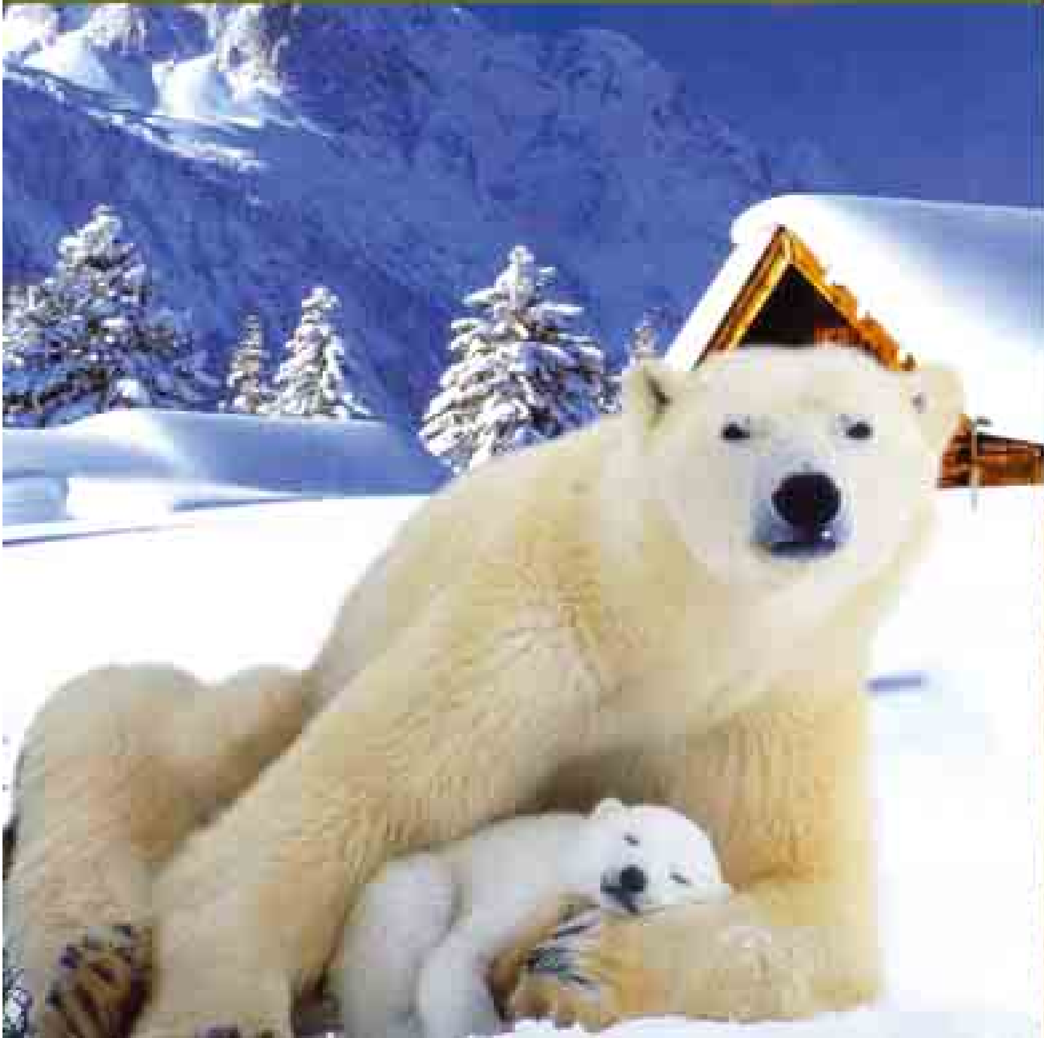

Darwinistler; yirmi üç kuş cinsinden şarkı öğrenme yeteneğine sahip olan üçünün (papağan, ötücü kuşlar ve sinek kuşu) evrimcilerin hayali akrabalık ilişkilerine göre birbirlerinden çok uzaklarda bulunmalarının evrimci senaryoları çürüttüğünü, tesadüflerin böylesine kompleks yetenekleri, değil üç farklı kuş türüne, tek bir türe bile kazandırmış olduğunu düşünmenin tamamen akıl dışı olacağını düşünmezler.

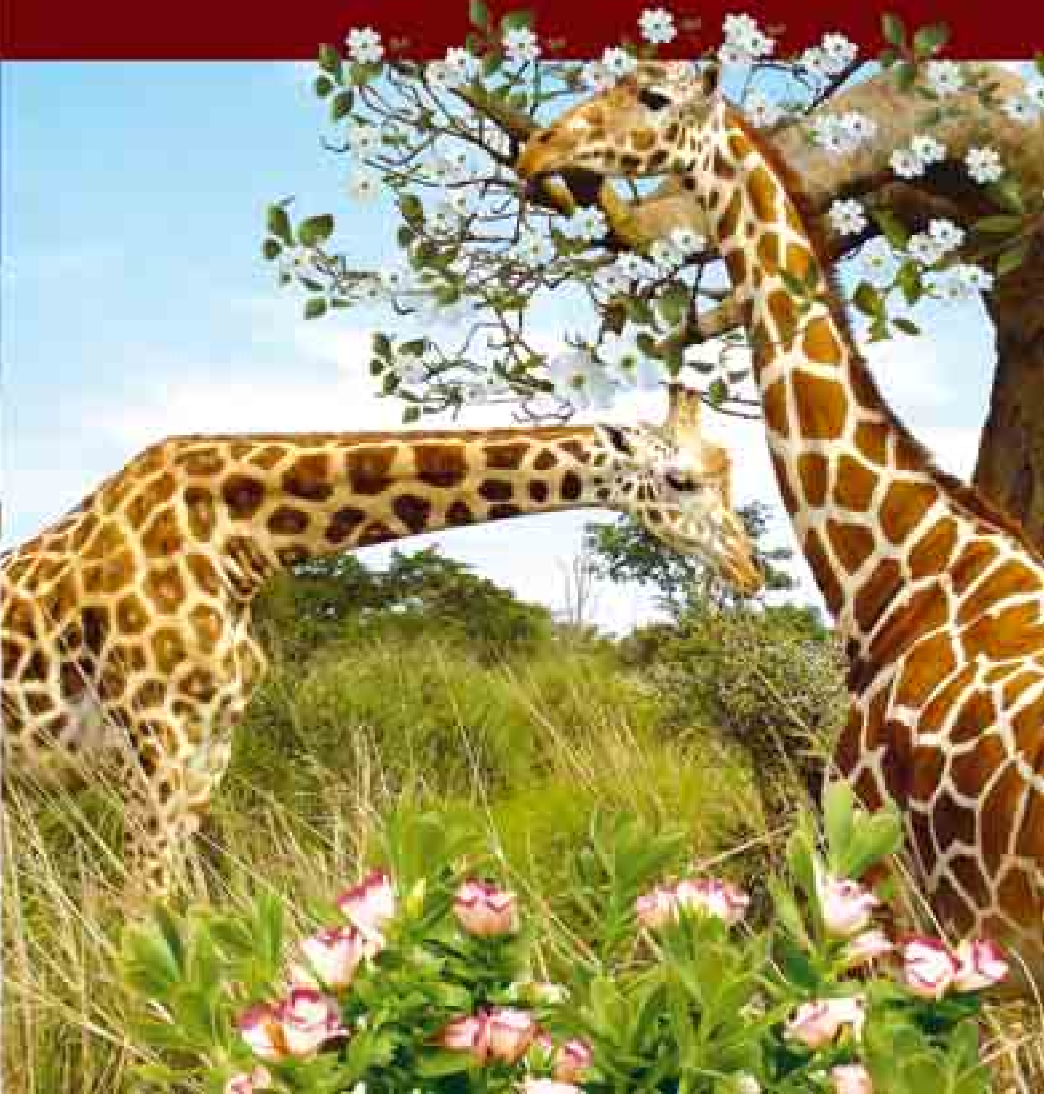

Kutup ayısı geniş, düz ve tüylü pençeleri ve kaygan olmayan ayak tabanları ile buz üzerinde çok süratli koşabilir. Kutup ayılarının çok önemli bir koruyucuları daha vardır. Kutup ayıları, gözlerinde zarımsı göz kapağı filtresi ile doğuştan bir nevi "güneş gözlüğü"ne sahiptirler ve Allah'ın gözlerinde yarattığı bu özel yapı onları kar körlüğüne karşı korur.

www.imanhakikatleri.com

Zürafa beş metreye varan boyuyla karada yaşayan en büyük hayvanlardandır. Hayvanın yaşayabilmesi için kalbinden iki metre yukarıdaki beynine kan göndermesi şarttır. Bunun için zürafanın kalbi 350 mmHg.'lik bir basınçla kan pompalayacak kadar güçlüdür. Normalde bir insanı öldürebilecek kadar güçlü olan bu sistem, özel bir haznenin içinde bulunur. Hazne, basıncın bu ölümcül etkisini kaldırabilmek için küçük damarlarla kuşatılmıştır.

Her insanın kendine özgü parmak izinin olması gibi her zebranın çizgilerinin de kendine özgü şekilleri vardır. Herhangi bir tehlike anında yetişkin zebralar, sürüdeki yavruları koruyabilmek için onları sürünün içerisine doğru iterler. Tüm zebra sürüsü koşarken yavrular daima kalabalığın iç kısmındadır ve daha iyi korunmak için annelerine yakın hareket ederler.

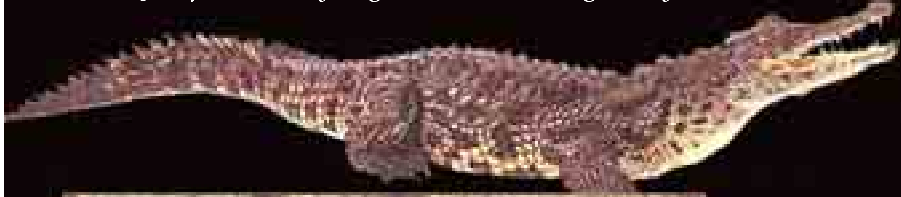
Nefes alıp verme işlemi otomatik olarak gerçekleşir. İnsan bu hayati önemdeki işlem yerine getirilirken hiçbir emek sarf etmez, bir karar vermez. Doğduğu andan itibaren bu mucizevi sistem faaliyete geçer ve hiç aksama olmadan çalışır. Yeni doğan her bebekte -o farkında dahi olmadan- ömür boyunca hiç durmadan çalışacak olan solunum makinesinin düğmesine basılmış olur.

www.ilmiarastirma.org

Genellikle tropik bölgelerde yaşayan timsahların bilinen en eski örnekleri bundan yaklaşık 200 milyon yıl önce yaşamıştır. 200 milyon yıl önce yaşamış olan timsahların da, resimde fosil örneği görülen yaklaşık 50 milyon yıl önce yaşamış olanların da, günümüzdekilerin de birbirlerinden hiçbir farkı yoktur.

Milyonlarca yıl önce yaşayan atalarından hiçbir farkı olmayan günümüz timsahı görülüyor.

Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 54 - 37 milyon yıl
Bölge: Kuzey Afrika

Resimde görülen çıyan türünün özelliği, vücut yapılarının solucan ya da ip şeklinde, antenlerinin ve bacaklarının ise kısa olmasıdır. 45 milyon yıl önce yaşamış olan söz konusu çıyanlarla, günümüzde yaşayan bu familyaya dahil çıyanların tamamen birbirinin aynı olması Darwinizm'in büyük bir aldatmaca olduğunun delilidir.

Dönem: Senozoik zaman,
Eosen dönemi
Yaş: 45 milyon yıl
Bölge: Rusya

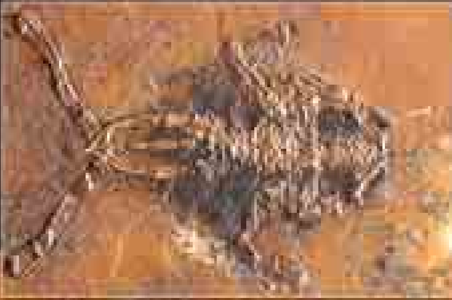
45 milyon yıllık çıyan fosilinden hiçbir farkı olmayan günümüz çıyanlarına bir örnek. (yanda)

Pelobatidae* (Çamuradalan) familyasına dahil olan bu kurbağa cinsinin bir kısmı arka ayaklarıyla toprağı kazarak toprak içerisinde, bir kısmı da sulu ortamlarda yaşar. Darwinistler amfibiyenlerin sözde atasının balıklar olduğunu iddia ederler. Ancak bu iddialarını delillendirebilecek hiçbir bulguları yoktur.

www.evrimefsanesi.com

Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 50 milyon yıl
Bölge: Messel Oluşumu, Almanya

Pelobatidae familyasına ait bugünkü kurbağa

Fosil kayıtları diğer canlılar gibi bitkilerin de herhangi bir evrim sürecinden geçmediğini ispatlamıştır. 300 milyon yıl önce yaşamış olan eğrelti otları gerek görünüm gerekse yapı olarak bugünkü eğrelti otlarının tamamen aynısıdır. Bu aynılık, evrimi geçersiz kılmakta, Yaratılış'ın bilimsel ve açık bir gerçek olduğunu ortaya koymaktadır.

www.bbcyanilgilari.com

Dönem: Paleozoik zaman, Karbonifer dönemi
Yaş: 300 milyon yıl
Bölge: İngiltere

Günümüz eğrelti otu

İncir, 800'den fazla türü olan çalılık veya ağaç şeklinde bulunan *Ficus* cinsi bitkilerin meyvesidir. Resimde görülen 70 milyon yıllık incir fosili, evrimcilerin sadece hayvanların kökenini açıklamakta değil bitkilerin kökenini açıklamakta da aciz olduklarının göstergelerindendir.

www.yaratilismuzesi.com

Dönem: Mezozoik zaman, Kretase dönemi
Yaş: 70 milyon yıl
Bölge: Hell Creek Oluşumu, Montana, ABD

Yanda hiçbir değişikliğe uğramayan günümüz incirleri

95 milyon yıldır aynı kalan vatozlar çok önemli bir gerçeği tüm netliğiyle gözler önüne sermektedir: Canlıların yapısındaki değişmezlik, evrimi yalanlamaktadır. Evrim teorisi bilimsel bulgularla desteklenmeyen bir senaryodan ibarettir. Fosiller bu senaryonun gerçek dışı olduğunu deşifre etmiş, Yaratılış'ın reddedilmesinin mümkün olmadığını göstermiştir.

www.darwinizminsonu.com

95 milyon yıllık vatoz fosili ile aynı özelliklere sahip günümüz vatozu (yanda).

Doğa tarihi boyunca yaşamış olan canlılarla ilgili bilgi kaynağımız olan fosillerden anlaşıldığı üzere, yeryüzünde hep tam özelliklere sahip canlılar yaşamıştır. Bu canlıların ayakları, elleri, kanatları, derileri, akciğerleri, kafatasları, kemik yapıları vs. hep eksiksiz, özgün ve en ideal yapıda olmuştur. Resimde görülen 45 milyon yıllık mantar sivrisineği fosili de, bu gerçeğin delillerinden biridir.

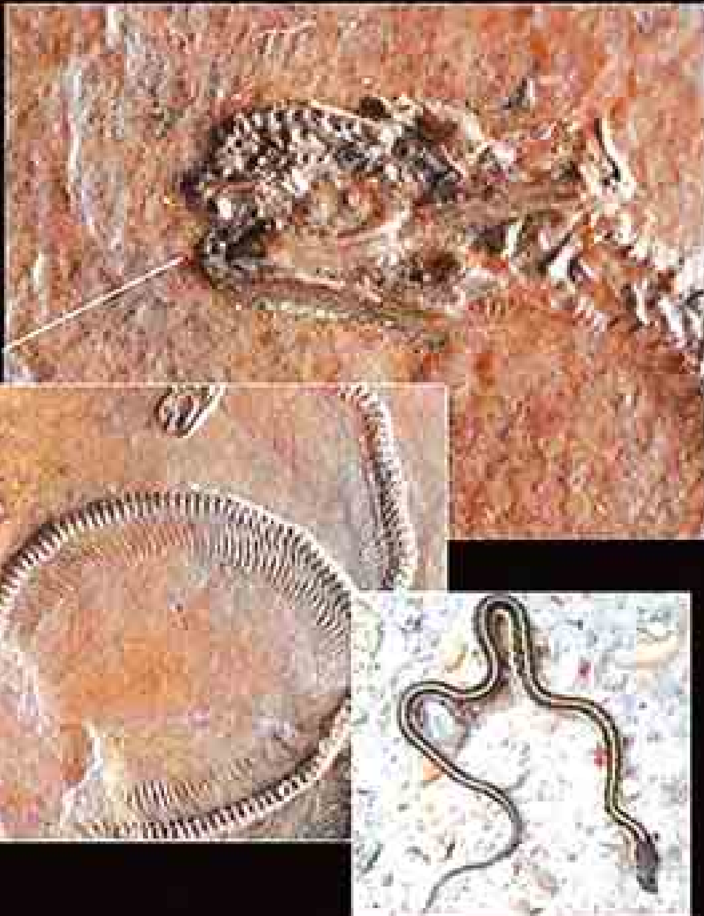
Dönem: Senozoik zaman,
Eosen dönemi
Yaş: 45 milyon yıl
Bölge: Litvanya

Yanda, 45 milyon yllık fosildeki örneğinden hiçbir farkı olmayan bugünkü mantar sivrisineği görülüyor.

Evrimcilerin bir türlü bilimsel olarak açıklayamadığı konulardan biri de sürüngenlerin kökenidir. Yılan, timsah, dinozor ya da kertenkele gibi çok farklı sürüngen sınıflamaları arasında da aşılmaz sınırlar vardır. Bu farklı sınıflamaların her biri, fosil kayıtlarında birbirlerinden çok farklı yapılarıyla ve birdenbire belirir.

www.evrimbelgeseli.com

Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 50 milyon yıl
Bölge: Messel Oluşumu, Almanya

Günümüz yılanlarına bir örnek

Yaklaşık 150 yıldır yapılan kazılarda elde edilen fosil bulgularında yarı gelişmiş, sözde ilkel, iki farklı türün özelliklerini taşıyan (örneğin yarı eğrelti otu yarı çalı) bir tane bile bitki fosiline rastlanmamış olması, bitkilerin evrimi iddiasını yıkmıştır. Bu iddiayı yıkan bir diğer bulgu da sayısız yaşayan bitki fosilidir.

www.bitkidunyasi.net

*Dönem:
Paleozoik zaman,
Karbonifer dönemi
Yaş: 300 milyon yıl
Bölge: İngiltere*

Yanda eğrelti otunun günümüzdeki canlı örneği görülmektedir.

Resimde görülen amber içindeki kambur sinek 45 milyon yaşındadır. *Phoridae* familyasına dahil olan kambur sineklerinin, bilinen yaklaşık 3000 türü bulunmaktadır. Kambur sinekler milyonlarca yıldır aynı yapılarını korumaktadırlar. 45 milyon yıllık amber de bu gerçeğin kanıtlarındandır.

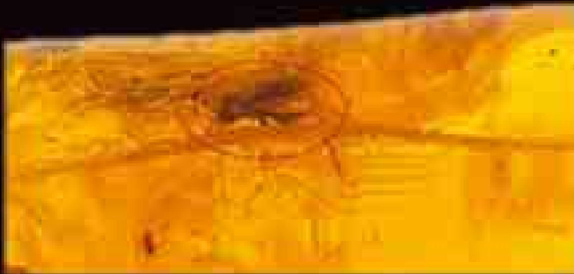
www.netcevap.org

Yanda milyonlarca yıl boyunca aynı özelliklere sahip olan kambur sineklerine bir örnek.

Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 45 milyon yıl
Bölge: Rusya

Yaprak kınkanatlıları dünyanın pek çok bölgesinde yaşayan canlılardır. Kış boyunca taşların veya toprağın altında kalır, ilkbahar aylarında ortaya çıkarlar. Resimde görülen amber içindeki yaprak kınkanatlısı yaklaşık 25 milyon yaşındadır. Günümüzdeki yaprak kınkanatlıların bundan 25 milyon yıl önce yaşamış olanların aynısı olması, evrim teorisini tamamen çürütmektedir.

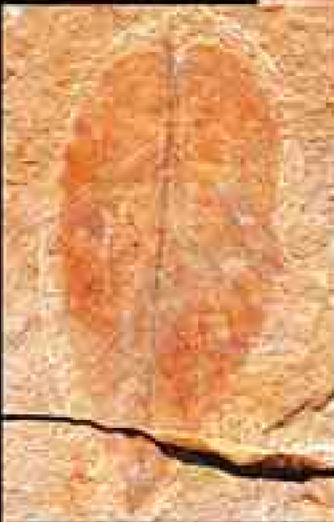
Dönem: Senozoik zaman, Oligosen dönemi
Yaş: 25 milyon yıl
Bölge: Dominik Cumhuriyeti

Yanda: Milyonlarca yıldır hiçbir değişikliğe uğramayan günümüz yaprak kınkanatlısı görülmektedir.

Darwin'in kendisi de teorisinin çelişkili, tutarsız ve gerçek dışı bir iddia olduğunun farkındaydı ve bu yöndeki kuşkularını ifade ediyordu. Yakın dostu Asa Gray'a yazdığı bir mektubunda evrim teorisinin bir spekülasyondan ibaret olduğunu şöyle dile getirmişti: "Oldukça iyi biliyorum ki spekülasyonlarım meşru bilimin sınırlarının oldukça ilerisine uzanmıştır." *(N.C. Gillespie, Charles Darwin and the Problem of Creation, 1979, s. 2)*

Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 50 milyon yıl
Bölge: Cache Creek Oluşumu, Kanada

Günümüz karaağaç yaprağı

KURAN AHLAKI

GİRİŞ

Kuran ahlakının yaşanmadığı toplumlarda son derece çarpık bir ahlak anlayışı vardır. İnsanın ruhundaki bencil tutku ve hırsların bir ürünü olan bu ahlak anlayışı, insanları kibirli, bencil, alaycı, küstah, acımasız, kaba ve zalim olmaya yöneltir. Herkes, kendi yükselişini sağlamak için diğer insanları ezmek gerektiğine inanır ve bunu her fırsatta uygular.

Oysa Allah, yarattığı insana böyle bir ahlakı yaşamasını tavsiye etmemiştir. Aksine Kuran'da insanlara asil, mütevazi, güvenilir, şefkatli, fedakar, olgun ve içli olmaları emredilir. Allah'ın Hak Kitabında bir insanın ahlakındaki inceliklere dikkat çekilerek şu emir verilir:

> **İnsanlara yanağını çevirip (büyüklenme) ve böbürlenmiş olarak yeryüzünde yürüme. Çünkü Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. (Lokman Suresi, 18)**

Müslümanın görevi, kuşkusuz Allah'ın vahyettiği bu üstün ahlakı en ince ayrıntısına kadar uygulamaktır. Bu ilahi ahlakı terk etmiş ve üstte sözünü ettiğimiz çarpık ahlak anlayışını benimsemiş olan sapkın ve ilkel kültürün nüfuz edici etkisinden tam anlamıyla kurtulmak için, son derece hassas ve dikkatli olmak gerekir. Bu nedenle kişi kendini sürekli tartmalı, cahiliye ahlakından tam anlamıyla uzaklaşıp Kuran ahlakını uygulamak için büyük bir dikkat göstermelidir.

Okumakta olduğunuz kitap, bu çabasında iman edenlere

destek olmak, unutulmaması gereken temel Kurani konuların akılda tutulmasına yardım etmek için hazırlanmıştır. İlerleyen sayfalarda, bir müminin sürekli aklında tutması, her an üzerinde durması gereken bazı temel imani konuları ve yine unutulma tehlikesi olan bazı ibadetleri Kuran ayetleri ile birlikte inceleyeceğiz.

ALLAH'I HAKKIYLA TAKDİR ETMEK

Kuran ayetlerinde, Allah'ın sıfatlarının bir kısmı şu şekilde haber verilmektedir:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kâimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek Yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

Allah, yedi göğü ve yerden de onların benzerini yarattı. Emir, bunların arasında durmadan iner; sizin gerçekten Allah'ın herşeye güç yetirdiğini ve gerçekten Allah'ın ilmiyle herşeyi kuşattığını bilmeniz, öğrenmeniz için. (Talak Suresi, 12)

Ancak insanların çoğu Allah'ın bu sıfatlarını bilmez, Rabbimiz'i gereği gibi tanımazlar. Cahiliye insanlarının, Allah inancı, kendi kafalarında ürettikleri bazı hurafelere göredir. Bu nedenle de, Allah'ın sonsuz gücünü ve azametini kavrayamazlar. Kuran'da, bu kişiler, **"Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Şüphesiz Allah, güç sahibidir, azizdir."**

(Hac Suresi, 74) ayetiyle tarif edilir.

Allah'ın gücünü hakkıyla takdir etmek, imanın en önemli şartlarındandır. Mümin, cahiliye toplumlarındaki çarpık Allah inancından kopar ve cahiliye toplumunun tüm sapkın inanışlarını reddeder. Mümin Allah'a Kuran'da tarif edilen vasıflarıyla inanır. Allah'ın yeryüzünde, göklerde ve kendi nefsinde yarattığı delilleri, ayetleri, iman hakikatlerini inceleyerek, Allah'ın sanatını, gücünü iyice görerek, Rabbimiz'i tanır, O'nun kadrini hakkıyla takdir eder.

Ancak Allah'a iman ettiğini söyleyen bir kişi, kalbini Allah'ın zikrinden ve aklını O'nu düşünmekten uzak tutarsa, bu durumda cahiliyenin sapkın Allah inancına doğru bir kayış başlar. Ve eğer kendini toparlayıp Allah inancını Kuran'a göre belirlemezse, bazı imtihan durumlarında cahiliyeye kayma tehlikesiyle yüz yüze kalabilir. Allah, bu duruma, savaş sırasında zayıflık gösteren Müslümanlardan bahseden ayetlerde dikkat çeker. Ayetlerde bildirildiğine göre, bu kimseler, **"Canları derdine düşerek; Allah'a karşı haksız yere cahiliye zannıyla zanlara kapılmış"**lardır. (Al-i İmran Suresi, 154)

Mümin böyle bir duruma düşmemek için, cahiliyedeki yanlış inançların bıraktığı izleri tümüyle kalbinden silmeli ve Kuran'da tarif edildiği şekilde, Allah'ı hakkıyla takdir ederek bu gerçek inancı kalbine sindirmelidir.

GÜCÜNÜN YETTİĞİ KADAR ALLAH'TAN KORKMAK

İnsan ne kadar Allah'tan korkarsa, O'nun Katında o denli üstün olur. Allah korkusunda bir sınır yoktur, her insan bunu

Allah'tan dileyerek artırabilir. Bu konuda Kuran'da resuller örnek olarak verilmiştir. Bu sayede müminler kendilerini onlarla kıyaslayıp, Allah korkularını daha da artırabileceklerini anlayabilirler.

Allah müminlerden olabilecek en yüksek derecede Kendisinden korkmalarını istemektedir. Ayetlerde, bu konuda şu hüküm verilir:

Öyleyse güç yetirebildiğiniz kadar Allah'tan korkup-sakının, dinleyin ve itaat edin. Kendi nefsinize hayır (en büyük yarar) olmak üzere infakta bulunun. Kim nefsinin bencil-tutkularından (ya da cimri tutumundan) korunursa; işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Teğabün Suresi, 16)

Ey iman edenler, Allah'tan nasıl korkup-sakınmak gerekiyorsa öylece korkup-sakının ve siz, ancak Müslüman olmaktan başka (bir din ve tutum üzerinde) ölmeyin. (Al-i İmran Suresi, 102)

KADER

Dünyada ve hatta tüm kainatta herşey bir amaç üzere gerçekleşir. Kuran'da bildirildiğine göre, Allah **"... Her işi evirip düzenler..."** (Rad Suresi, 2). Bir başka ayette bildirildiğine göre ise, "**... O bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez"** (Enam Suresi, 59).

Meydana gelen bütün olayları yaratan, idare eden, bu olayların başlarının ve sonlarının nasıl olacağını tayin eden Allah'tır. Kainattaki bütün yıldızların ve dünyanın her hareketini, yeryüzündeki bütün canlıların her halini, insanın nasıl yaşayacağını, ne konuşacağını, ne ile karşılaşacağını belirleyen Allah'tır. Allah

kitabında **"Hiç şüphesiz, Biz herşeyi kader ile yarattık"** (Kamer Suresi, 49) hükmünü verir.

Bir başka ayette ise şöyle buyrulmaktadır:

Yeryüzünde olan ve sizin nefislerinizde meydana gelen herhangi bir musibet yoktur ki, Biz onu yaratmadan önce, bir kitapta (yazılı) olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre pek kolaydır. (Hadid Suresi, 22)

Mümin bu sırrın bilincinde olarak yaşamalı, inkarcıların içinde bulundukları "cehalet" boyutuna asla inmemelidir. Eğer yaşamın "kaderi takip etmek" olduğunu anlarsa, karşısına çıkan hiçbir olay onu üzmez ya da korkutmaz. Sığındığı mağaranın kapısına kendilerini öldürmek için gelen müşriklere rağmen, yanındaki arkadaşına **"Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir"** (Tevbe Suresi, 40) diyen Hz. Muhammed (sav) gibi her an emin ve cesur olur.

TEVEKKÜL

Bütün olayları meydana getiren Allah'tır. Allah'ın yaratmış olduğu olayların hepsinde müminler için mutlaka bir hayır vardır. Tüm olaylar, mutlaka müminlere faydalı olacak şekilde tasarlanmıştır ve herşey bu plana göre işler.

Mümin için tek güvenip dayanılacak dost, Allah'tır. Tek vekil O'dur. Müminin üzerine düşen, olaylar karşısında sadece Allah'ın istediği tepkileri vermek, sebeplere sarılmak, sonucunu ise Allah'tan beklemektir. Ayetlerde, inkarcıların haberdar olmadığı bu büyük sır şöyle ifade edilir:

... Kim Allah'tan korkup-sakınırsa, (Allah) ona bir çıkış yolu gösterir; Ve onu hesaba katmadığı bir yönden rızıklandırır. Kim de Allah'a tevekkül ederse, O, ona ye-

ter. Elbette Allah, Kendi emrini yerine getirip-gerçekleştirendir. Allah, herşey için bir ölçü kılmıştır. (Talak Suresi, 2-3)

Başka bir ayette de tevekkülün sırrı yine şöyle açıklanır:

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim mevlamızdır. Ve mü'minler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

Mümin, inkarcılardan gelecek baskılara karşı şöyle demekle yükümlüdür:

"Bize ne oluyor ki, Allah'a tevekkül etmeyelim? Bize doğru olan yolları O göstermiştir. Ve elbette bize yaptığınız işkencelere karşı sabredeceğiz. Tevekkül edenler Allah'a tevekkül etmelidirler." (İbrahim Suresi, 12)

Bir başka ayette ise şöyle buyrulmaktadır:

Eğer Allah size yardım ederse, artık sizi yenilgiye uğratacak yoktur ve eğer sizi 'yapayalnız ve yardımsız' bırakacak olursa, ondan sonra size yardım edecek kimdir? Öyleyse mü'minler, yalnızca Allah'a tevekkül etsinler. (Al-i İmran Suresi, 160)

TEFEKKÜR

İnkar edenler yeryüzünde yaratılmış olan delilleri görmeden geçip giderler. İman eden bir insanın bu kişilerden farkı ise, Allah'ın yarattığı delilleri her an görebilmesidir. Mümin çevresindeki her incelikte Allah'ın kudretini ve sanatını görür, O'nu tesbih eder ve Allah'a yakınlaşmaya yol bulur. Müminlerin bu vasıfları Kuran'da şöyle anlatılır:

Onlar, ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı zik-

rederler ve göklerin ve yerin yaratılışı konusunda düşünürler. (Ve derler ki:) "Rabbimiz, Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen pek Yücesin, bizi ateşin azabından koru." (Al-i İmran Suresi, 191)

Allah Kuran'ın birçok yerinde "düşünmez misiniz", "düşünenler için deliller vardır" ifadeleriyle tefekkür etmenin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca üzerinde düşünmek için Allah sayısız delil yaratmıştır. Gördüğümüz, farkına vardığımız herşey Allah'ın bir tecellisi ve delilidir. Bu nedenle göklerde, yerde ve bunların aralarında bulunan herşey birer tefekkür vesilesidir. Bir ayette şöyle buyrulur:

Onunla sizin için ekin, zeytin, hurmalıklar, üzümler ve meyvelerin her türlüsünden bitirir. Şüphesiz bunda, düşünebilen bir topluluk için ayetler vardır. (Nahl Suresi, 11)

Ayette "tefekkür konusu" olarak gösterilenlerin biri, örneğin hurma ağacı üzerinde biraz düşünelim. Ağaç, bilindiği gibi toprağa atılan bir tohumdan ortaya çıkar. Tohum küçücük (bir santimetre küp bile etmeyen) bir cisimdir, ama nasıl olur bilinmez, o tohumun içinden kısa süre içinde 4-5 metre uzunluğunda ve yüzlerce kilo ağırlığında dev bir tahta kütlesi oluşur. Tohumun bu dev tahta parçasını yaparken kullanabileceği tek malzeme ise içine gömülü olduğu topraktır.

Peki ama tohum nasıl ağaç üretmeyi bilir? Nasıl olur da etrafındaki toprağın içinde gerekli malzemeleri ayrıştırıp bunları tahta dokusu oluşturmak için kullanmayı "akledebilir"? Ürettiği ağacın nasıl bir şekle ve yapıya sahip olması gerektiğini nasıl tahmin edebilir? Bu son soru özellikle önemlidir. Çünkü tohumdan herhangi bir tahta parçası çıkmamaktadır. Tohum, içinde damarlar bulunan, topraktaki maddeleri özümsemek

için gereken köklere sahip ve üst kısmı da dallara ayrılan son derece iyi tasarlanmış bir canlı madde üretmektedir. İnsan bile iyi bir ağaç resmi çizmek gerektiğinde zorlanır; ağacın köklerindeki ve dallarındaki ayrıntıları çizmek zor bir iştir çünkü. Oysa tohum, çizmek şöyle dursun, bu son derece kompleks cismi topraktaki malzemeleri kullanarak sıfırdan üretmektedir.

Bu durumda tohumun son derece akıllı bir varlık olduğu sonucuna varırız. Daha doğrusu, tohumun içinde son derece etkileyici bir akıl vardır. Peki bu akıl bu tohuma nereden, nasıl gelmiştir? Nasıl olur da bir çekirdek, böyle bir akla ve hafızaya sahip olabilir?

Kuşkusuz bunun tek bir cevabı vardır: Allah tohumu ağaç yapabilecek yetenekle yaratmış, bu işlem için gerekli bilgilere sahip olacak şekilde programlamıştır. Toprağa atılan her tohum, Allah'ın ilmi ile kuşatılmıştır, O'nun ilmi ile büyür. Bir ayette bu gerçek şöyle haber verilir:

> **Gaybın anahtarları O'nun Katındadır, O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez. Karada ve denizde olanların tümünü O bilir, O, bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez; yerin karanlıklarındaki bir tane, yaş ve kuru dışta olmamak üzere hepsi (ve herşey) apaçık bir kitaptadır. (Enam Suresi, 59)**

Tohumu yaratan da, toprağın içine düştüğünde onu yarıp içinden yeni bir bitkiyi çıkaran da Allah'tır. Bu gerçek Enam Suresi'nde şöyle haber verilmektedir:

> **Taneyi ve çekirdeği yaran şüphesiz Allah'tır. O, diriyi ölüden çıkarır, ölüyü de diriden çıkarır. İşte Allah budur. Öyleyse nasıl oluyor da çevriliyorsunuz? (Enam Suresi, 95)**

Tohum, Allah'ın evrende yarattığı sonsuz sayıdaki "tefekkür

malzemesi"nden yani "iman hakikati"nden yalnızca birisidir. İnsan, aklını saran kalın gaflet perdesini sıyırır da, "nasıl", "neden" gibi sorular sorarak düşünürse, tüm evrenin Allah'ın varlığının ve gücünün delilleriyle dolu olduğunu rahatlıkla görebilir.

DİKKATLİ OLMAK

Tefekkürün önemli bir parçası da dikkattir. Başta da belirttiğimiz gibi, Allah, tüm evreni ve o evrenin her parçasını Kendi varlığının delillerini göstermek için yaratmıştır. Ancak inkarcılar bu gerçeği kavrayamazlar. Çünkü bu inceliği kavrayacak bir "görme" yeteneğine sahip değildirler. Kuran'da ifade edildiği şekliyle **"... gözleri vardır bununla görmezler...".** (Araf Suresi, 179) Gözleriyle gördükleri maddesel evrenin üzerindeki ince perdeyi kaldırıp, arkasındaki büyük gerçeği fark edebilecek bir akla ve kavrayışa sahip değildirler.

Mümin ise, Allah'ın kainatı bir hikmet ile ve bir amaç üzere yarattığını kabul etmekle, bu, gözleri olan ancak görmeyen güruhtan ayrılır. Ancak bu kabul imanın ilk aşamasıdır. İman ve ona paralel olarak akıl geliştikçe, mümin kabul ettiği bu büyük gerçeği karşısına çıkan her ayrıntıda teşhis etmeye başlar.

İmanın söz konusu gelişimi üç aşamaya ayrılır; İlm-el yakin, Ayn-el yakin, Hakk-el yakin.

Bu evreleri açıklamak için kullanılan bir yağmur örneği vardır. Dışarıda yağmurun yağdığını bilmenin üç derecesi bulunur. Birinci derecede yani ilm-el yakinde, bir kişi pencereleri kapalı bir biçimde evinde oturmakta iken dışarıdan gelen birisi, ona yağmurun yağdığını söyler ve o da onun doğruluğuna inanır. İkinci derece, ayn-el yakin, yani gözle kavrama derecesidir: Kişi, pencerenin yanına gider, perdeyi aralar ve yağmurun yağdı-

ğını gözleriyle görür. Hakk-el yakinde ise, kapıyı açar ve evden çıkar; artık yağmurun "içinde"dir.

İşte imanın ilm-el yakinden ayn-el yakine, hatta daha da ilerisine gitmesi için yapılması gereken fiili dualardan biri, dikkatli olmaktır.

Çünkü Allah'ın ayetlerini görebilmek ve inkarcılar gibi "gözleri olan ama görmeyen"lerden olmamak için, bu gerekir. Nitekim Kuran'da müminler, Allah'ı kavramak için dikkatli olmaya çağrılmaktadırlar. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

> **Dikkatli olun; göklerde ve yerde olanların hepsi Allah'ındır. O, üzerinde bulunduğunuz şeyi elbette bilir. Ve O'na döndürülecekleri gün, yaptıklarını kendilerine haber verecektir. Allah, herşeyi bilendir. (Nur Suresi, 64)**
>
> **Dikkatli olun; gerçekten onlar, Rablerine kavuşmaktan yana derin bir kuşku içindedirler. Dikkatli olun; gerçekten O, herşeyi sarıp-kuşatandır. (Fussilet Suresi, 54)**

Allah'ın ayetlerini her yerde görebilmek için bu konu üzerinde düşünme ve bunun için zihni eğitmek gerekmektedir. Aksi halde, kendi başına bırakılan bir zihin, kontrolsüz bir biçimde dolaşmaya başlar. Birkaç saniye içinde konudan konuya atlar ve "boş işler"le, gereksiz ayrıntılarla, küçük hesaplarla kendini meşgul eder. Bu, bir tür sarhoşluktur. Kişi, aklını kontrol edemez. Herhangi bir konu üzerinde yoğunlaşıp dikkatini toplayamaz. Böyle olunca da, hem etrafında gelişen olayların inceliklerini kavrayamaz, yani tefekkür edemez, hem de bu olaylara müdahale edecek bir iradeye sahip olamaz. Aksine kişinin düşünceleri olaylar tarafından yönlendirilir.

Oysa mümin, Allah'ın izniyle düşüncelerini dilediği gibi yönlendiren, aklını sürekli Allah'ı tanımak, O'nun dinine hizmet et-

mek için kullanan insandır. Bu nedenle iman eden bir insan aklına boş bir düşünce geldiğinde bunu hemen fark eder. Şeytanın aklına bir kuşku ya da kuruntu sokmaya çalıştığını anlayarak Kuran'da tarif edildiği şekilde zihnini bu baskıdan kurtarır. İşte tüm bu "aklı temiz tutma" çabasının en önemli parçası dikkattir.

HER İŞTE BİR HAYIR OLMASI

Allah herşeyi bir hikmet üzerine yaratır. Bu hikmetlerden biri de, Rabbimiz'in meydana getirdiği olayların sonucunun müminlere yarar vermesi, dine fayda getirmesidir. Çünkü Allah müminlerle beraberdir ve müminlerin aleyhine yol vermez.

Müminin karşısına çıkan bazı olaylar, örneğin inkarcıların kurduğu bir tuzak, ilk bakışta olumsuz, aleyhte bir durum gibi gözükebilir, ama Allah mutlaka bunda da bir hayır yaratmıştır. Bu olayda ne gibi hayırlar olduğunu da hemen veya anda zaman içerisinde müminlere gösterir. Bu yüzden müminlerin de karşılaştıkları her olayda bir hayır olduğunu bilmeleri gerekir.

Kuran kıssalarında bu konuya örnek teşkil eden birçok olay anlatılmaktadır. Hz. Yusuf'un hayatı bunlardan bir tanesidir. Hz. Yusuf küçük bir çocukken kardeşleri tarafından kuyuya atılmış, sonra oradan kurtulmuş, ancak bir süre sonra masum olduğu halde, suçlanarak zindana atılmıştır.

Hz. Yusuf'un yaşadıklarına benzer durumlarla karşılaşan bir insan eğer imana ve imanın getirdiği bilince sahip değilse, büyük talihsizliklerle karşı karşıya olduğunu, başına felaketlerin geldiğini düşünecektir. Oysa Hz. Yusuf tüm bu olayların Allah'ın kontrolünde geliştiğini ve hepsinde mutlaka bir hayır olduğunu hiçbir zaman unutmamıştır. Nitekim Allah bir süre

sonra tüm bu "felaket"lerin arkasındaki hayrı ona göstermiş ve Hz. Yusuf, atıldığı Mısır zindanlarından kurtularak o ülkenin yönetiminde söz sahibi bir kişi olmuştur.

Bindiği gemide "kim denize atılacak" diye kura çekilen ve kura kendisine isabet edip denize atılan, sonra da dev bir balık tarafından yutulan Hz. Yunus'un durumu da Hz. Yusuf'a benzemektedir. Kuran'da, Hz. Yunus'un Allah'ı "tesbih edenlerden" olduğu için o yerden kurtarıldığı ve sonra da ödüllendirildiği şöyle anlatılır:

> **Eğer (Allah'ı çokça) tesbih edenlerden olmasaydı, Onun karnında (insanların) dirilip-kaldırılacakları güne kadar kalakalmıştı. Sonunda o hasta bir durumdayken çıplak bir yere (sahile) attık. Ve üzerine, sık-geniş yaprakla (kabağa benzer) türden bir ağaç bitirdik. Onu yüzbin veya (sayısı) daha da artan (bir topluluk)a (peygamber olarak) gönderdik. Sonunda ona iman ettiler, Biz de onları bir süreye kadar yararlandırdık. (Saffat Suresi, 143-148)**

Kuran kıssalarında anlatılan tüm bu örnekler, insana önemli bir ders verir: Bir olayın "felaket" gibi görünmesi, onun gerçekte öyle olduğu anlamına gelmez. Eğer bir mümin, Allah'a güvenip dayanırsa, O'ndan yardım diler, O'na sığınırsa, onun başına gelecek hiçbir olay "kötü" değildir. Allah yalnızca onu imtihan etmek, Kendisi'ne olan sadakat ve inancını sağlamlaştırmak için çeşitli zorluklar meydana getirir, ama bunların hepsinin hayırlı bir sonucu olur.

İnkarcılar için ise bu durumun tam tersi söz konusudur. Hiçbir olay onlar için "hayırlı" değildir. Onlara zevk ve neşe veren, güzel gibi görünen şeyler de gerçekte ahirette çekecekleri azabı artıran sebepler olacaktır. İnkar edenlerin haksız olarak el-

de ettikleri tüm kazançlar, hesabı sorulacak birer günah olarak onlar adına yazılmaktadır. Allah, Kuran'da şu hükmü verir:

Allah'ın, bol ihsanından kendilerine verdiği şeylerde cimrilik edenler, bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Hayır; bu, onlar için şerdir; kıyamet günü, cimrilik ettikleriyle tasmalandırılacaklardır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah yaptıklarınızdan haberi olandır. (Al-i İmran Suresi, 180)

YANIBAŞIMIZDAKİ ÖLÜM

Cahiliye toplumu, adından da anlaşıldığı gibi, son derece bilgisiz, akılsız ve bilinçsiz bir toplumdur. Bu toplumun üyeleri, hayatlarını kesin gerçeklere, akla ve mantığa dayandırmazlar. Aksine boş ve batıl inançlar, gerçek dışı zanlar, temenniler ve sonuçta aldanışlarla yaşarlar. Bu aldanışların biri de, ölüm hakkındaki düşünceleridir. Ölümün, mümkün olduğunca akıldan uzak tutulması, düşünülmemesi gerektiği kanaatindedirler.

Böyle yapmakla, yani ölümü göz ardı etmekle yapmak istedikleri şey ise, kendi akıllarınca ölümden kurtulmaktır. Ölümü düşünmeyince, ölümden uzaklaştıklarını sanırlar. Elbette ki bu mantık, bir tehlikeden kurtulmak için kafasını kuma gömen devekuşununkinden daha farklı bir mantık değildir. Oysa bir tehlikeyi görmezlikten gelmek, o tehlikeyi yok etmez. Aksine o tehlikeye hazırlıksız yakalanmak ve dolayısıyla daha büyük zarar görmek anlamına gelir.

Mümin, her konuda olduğu gibi, bu konuda da cahiliye toplumunun mantığından tümüyle uzaktır. Onlar gibi açık ve kesin bir gerçeği yok sayarak hayali bir dünyada yaşamaz. Aksine, gerçek olduğu, şimdiye dek dünya üzerinde yaşamış olan istis-

nasız tüm insanların şahitliği ile kesin olarak ispatlanmış olan ölümü, ciddi bir biçimde düşünür. İnkarcılara ise Allah'ın Kuran'da bildirdiği bir emri uyarınca şöyle seslenir:

De ki: "Elbette sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, şüphesiz sizinle karşılaşıp-buluşacaktır. Sonra gaybı da, müşahede edilebileni de bilen (Allah)a döndürüleceksiniz; O da size yaptıklarınızı haber verecektir." (Cuma Suresi, 8)

Ölüm unutulması, düşünülmemesi gereken bir "musibet" değil, aksine insana hayatın gerçek anlamını öğreten ve dolayısıyla üzerinde yoğun biçimde düşünülmesi gereken büyük bir derstir. Mümin bu büyük olay üzerinde akılcı ve samimi bir biçimde düşünür. Allah'ın insanı bir süre yaşattıktan sonra neden bu dünyadan ayırdığını, neden tüm canlıları ölümlü kıldığını düşünür. Kuran'a göre, yaratılmış olan her varlık kısacası herşey ölümlüdür. Bu, onların aciz ve zayıf birer "kul" olduklarını gösterir. Hayatın sahibi Allah'tır; yaratılmışlar, ancak Allah'ın dilemesi ile hayat bulurlar ve yine Allah'ın dilemesi ile hayatlarını yitirirler. Allah ayetlerinde şöyle hükmetmektedir:

(Yer) Üzerindeki herşey yok olucudur; Celal ve ikram sahibi olan Rabbinin yüzü (kendisi) baki kalacaktır. (Rahman Suresi, 26-27)

Herkes ölecektir ve en önemlisi, ne zaman nerede öleceğini kimse bilemez. Hiç kimsenin bir dakika sonra hayatta kalacağına dair bir garantisi yoktur. Bu nedenle, mümin sanki her an ölecekmiş gibi davranmalıdır. Ölümü sık sık düşünmek müminin ihlasını korumasını ve hep şuurlu hareket etmesini sağlar, Allah korkusunu artırır, nefsini terbiye etmesine yardımcı olur.

Kuran'da, her insanın bir gün öleceğine şöyle dikkat çekilir:

Senden önce hiçbir beşere ölümsüzlüğü vermedik; şimdi sen ölürsen onlar ölümsüz mü kalacaklar? Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi, şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve siz Bize döndürüleceksiniz. (Enbiya Suresi, 34-35)

ŞEYTANIN HİÇ DURMAYAN FAALİYETİ

Allah Hz. Adem'i yarattığı ve tüm meleklere "Adem'e secde edin" emrini verdiği zaman, şeytan karşı gelmiş ve bu isyanı yüzünden sonsuza dek lanetlenmişti. Bunun üzerine o da, kıyamet gününe kadar insanları saptırmak için Allah'tan süre istedi. Allah bu izni verince de şu vaadde bulundu:

De ki: "Madem öyle, beni azdırdığından dolayı onları (insanları saptırmak) için mutlaka senin dosdoğru yolunda (pusu kurup) oturacağım. Sonra muhakkak önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Onların çoğunu şükredici bulmayacaksın" (Araf Suresi, 16-17)

Bir başka ayette, şeytanın "saptırma" vaadi şöyle anlatılır:

"Onları -ne olursa olsun- şaşırtıp-saptıracağım, en olmadık kuruntulara düşüreceğim ve onlara kesin olarak davarların kulaklarını kesmelerini emredeceğim ve Allah'ın yarattıklarını değiştirmelerini emredeceğim." Kim Allah'ı bırakıp da şeytanı dost (veli) edinirse, kuşkusuz o, apaçık bir hüsrana uğramıştır. (Nisa Suresi, 119)

Eğer insan şeytanın bu vasfından habersiz olursa, kendini ondan koruyamaz ve tuzağına kolayca düşebilir. Bu nedenle, müminin Kuran'da haber verilen bu gerçeği her an aklında tutması, şeytanın saptırıcı telkinlerine karşı uyanık davranması gerekir. Nitekim bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

Gerçek şu ki, şeytan sizin düşmanınızdır, öyleyse siz de onu düşman edinin. O, kendi grubunu, ancak çılgınca yanan ateşin halkından olmağa çağırır. (Fatır Suresi, 6)

Şeytana karşı en dikkatli olması gerekenler ise, müminlerdir. Çünkü şeytan asıl olarak onlarla uğraşır. İnkarcıları saptırmak için uğraşmasına gerek yoktur çünkü onlar zaten şeytanın ordusu haline gelmişlerdir. Bu yüzden, tüm gücünü müminleri zayıflatmak, onları türlü şekillerde din ahlakını yaşamaktan geride bırakmak için harcar. Bu nedenledir ki Allah, şeytanın fitnesine karşı müminleri şöyle uyarmaktadır:

Ey iman edenler, şeytanın adımlarına uymayın. Kim şeytanın adımlarına uyarsa, (bilsin ki) gerçekten o (şeytan) çirkin utanmazlıkları ve kötülüğü emreder. Eğer Allah'ın üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı, sizden hiçbiri ebedi olarak temize çıkamazdı. Ancak Allah, dilediğini temize çıkarır. Allah, işitendir, bilendir. (Nur Suresi, 21)

Allah'ın Kuran'da bildirdiğine göre, şeytanın bu faaliyeti ihlaslı müminleri etkilemeyecektir. Fakat zayıflık gösteren ve gaflete dalanlar, şeytanın sürekli olarak vermeye çalıştığı olumsuz telkin ve kuruntudan etkilenebilirler. Unutmamak gerekir ki şeytan faaliyetini hiç durmadan, ara vermeden, durup dinlenmeden, uyumadan sürdürmektedir. Mümin de buna karşı sürekli Allah'ı anmalı, her an dikkat ve manevi teyakkuz halinde olmalıdır.

DAİMA KÖTÜLÜĞÜ EMREDEN NEFiS

İnsanın şeytan kadar dikkat etmesi gereken bir başka saptırıcı unsur da kendi içindedir. Allah, insanı yaratırken onun nef-

sine (benliğine) hem iyilik, hem de kötülük ilham etmiştir. Ve bu kötü taraf, insanı sürekli şeytanın tarafına çekmeye çalışır. Kuran'da, insan ruhundaki bu çift yön şöyle açıklanır:

> **Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene', sonra ona fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun). Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır. (Şems Suresi, 7-10)**

İnsan, ayette belirtilen nefsinin içindeki bu "fücur"dan haberdar olmalı ve her zaman bu tehlikeye karşı dikkatli davranmalıdır. Eğer nefsindeki kötülüğün varlığını kabul etmez de, ayette söylendiği gibi onu "örtüp sarar"sa, kişi kötülükten sakınamaz, yine ayette bildirildiği gibi "yıkıma uğrar".

Dolayısıyla insanın içindeki kötü yöne karşı dikkatli davranması, sürekli olarak nefsini arındırmaya çalışması gerekir. Hz. Yusuf'un ayette haber verilen, **"Ben nefsimi temize çıkaramam. Çünkü gerçekten nefis, -Rabbimin kendisini esirgediği dışında- var gücüyle kötülüğü emredendir. Şüphesiz, benim Rabbim, bağışlayandır, esirgeyendir"** (Yusuf Suresi, 53) şeklindeki ifadesi, müminin nefsine karşı olan bu ihtiyatlı örnek tavrı sergiler.

İnsan, nefsine karşı her zaman bu şekilde ihtiyatlı davranmalı, nefsinin emredeceği kötülüklere karşı daima uyanık olmalıdır. Çünkü, **"... Nefisler 'kıskançlığa ve bencil tutkulara' hazır kılınmıştır."** (Nisa Suresi, 128) Bu tutkuların insana neler yaptırabileceğine de Kuran'da işaret edilmiştir. Örneğin Hz. Adem'in oğullarından birini, kardeşini öldürmeye yönelten şey nefsidir. (Maide Suresi, 30) Samiri'nin, Hz. Musa'nın ardından tekrar putlara tapmasının ve kavmini de aynı sapıklığa sürüklemesinin ardında yatan neden de aynıdır; Samiri ayette bil-

dirildiği üzere, **"... bana bunu nefsim hoşa giden (bir şey) gösterdi"** (Taha Suresi, 96) demektedir.

İnsanın kurtuluşu, kendini kıskançlığa, bencilliğe, isyan ve şirke yönelten nefsinin "fücurundan" sakınmasına bağlıdır. Kuran'da ifade edildiği üzere **"... Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır."** (Haşr Suresi, 9) Konuyla ilgili başka ayetlerde de şöyle buyrulmaktadır:

Kim Rabbinin makamından korkar ve nefsi heva (istek ve tutkular) dan sakındırırsa, artık şüphesiz cennet, (onun için) bir barınma yeridir. (Naziat Suresi, 40-41)

İşte mümin için en büyük mücadelelerden biri nefisle yapılan bu mücadeledir. İman eden insan nefsinin kendisine aşılamaya çalışacağı; bencillik, kıskançlık, kibir, hırs gibi hastalıklara karşı koymalıdır.

Nefis, insanı boş hedefler peşinde koşturur. İnsana, daha çok mal ya da statü kazandığında tatmin olacağını fısıldar. Oysa insan bu tür zevklerin hiçbiriyle tatmin olmaz. Ne kadar çok kazansa, daha da fazlasını ister. Bu haliyle nefis, aç ve asla doymayan vahşi bir hayvan gibidir.

Nefsin tatmin bulması ise, söz konusu geçici zevklerin hiçbiriyle değil, ancak ve ancak kişinin Allah'a sığınmasıyla mümkün olur. İnsan, Allah'a kul olmak için yaratılmıştır ve **"... kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur"** (Rad Suresi, 28) hükmü uyarınca, bu görevini yerine getirip O'nun rahmetine sarılmaktan başka hiçbir şey ona huzur ve tatmin vermez.

O nedenledir ki, tatmin bulmuş bir nefis ancak inkarın her türlü pisliğinden sıyrılarak iman eden nefistir. Allah Kuran'da bu nefse şöyle hitap eder:

Ey mutmain (tatmin bulmuş) nefis, Rabbine, hoşnut

edici ve hoşnut edilmiş olarak dön. Artık kullarımın arasına gir. Cennetime gir. (Fecr Suresi, 27-30)

SEÇİLMİŞLİK

Allah her insan için bir kader belirlemiştir ve bu kaderi hiç kimsenin ya da hiçbir olayın değiştirmesi mümkün değildir. İnsanın hangi tarihte, hangi toplumda, hangi aileye mensup olarak doğacağını tespit eden, ilerleyen yaşamı boyunca da nelerle karşılaşacağına karar veren ancak Allah'tır. İnsana sahip olduğu aklı, kafasından geçirdiği düşünceleri ilham eden de yine Allah'tır.

Dolayısıyla bir insanın iman etmesi, sahip olduğu herhangi bir özellikten kaynaklanmaz. İmanı veren, ancak ve ancak Allah'tır. Allah "Hadi"dir, yani hidayet verendir; "Rab"dir, yani eğitip yetiştirendir. Dilediği kulunu doğruya yöneltir. Kuran'da bu gerçeği bize haber veren Hz. Musa'nın sözleri şöyledir:

Rabbimiz, herşeye yaratılışını veren, sonra doğru yolunu gösterendir. (Taha Suresi, 50)

İman eden insanlar, Allah'ın kendilerine lütufta bulunduğu kişilerdir. Allah bir ayetinde şöyle buyurmaktadır:

Rabbin, dilediğini yaratır ve seçer; seçim onlara ait değildir... (Kasas Suresi, 68)

İnsanlar, cehenneme orayı hak ederek girerler. Çünkü kendilerini yaratan Allah'a karşı isyan etmişler ve o en büyük azaba "müstahak" olmuşlardır. Buna karşın, cennete ancak Allah'ın lütfu ve bağışlaması sayesinde girilir. Allah, cennetine sokacağı müminleri seçmiş, onlara lütufta bulunmuş, onları eğitmiş, günahlarını bağışlamış, hatalarını örtmüştür.

Mümin, bu seçilmişliğinin her zaman için farkında olmalı,

kendisine verilen iman nimetine karşı, daima Allah'a şükür halinde yaşamalıdır. Bu seçilmişliğin şerefi onun her hareketine yansımalı, bunun vakar ve asaletini üzerinde taşımalıdır. Yeryüzünde Kuran'da tarif edilen ahlakı temsil ettiğinin, çoğu kimse gaflet ve sapıklık içinde iken, Allah'ın kendisini imanla şereflendirmiş olduğunun bilincinde olmalıdır. Çünkü mümin yeryüzünde yaşayan insanlar içinde, "ziyanda" olmayan, her geçen gün cehenneme biraz daha yaklaşan güruhun içinde yer almayan az sayıdaki kuldan biridir. Allah, hangi insanların ziyanda olduğunu şöyle haber verir:

Asra andolsun; Gerçekten insan, ziyandadır. Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka. (Asr Suresi, 1-3)

Tüm inkarcılar, sonu cehenneme doğru giden bir "ziyan"ın içinde iken, bir mümin için Allah'ın kendisini bu durumdan kurtarması ve tüm insanlara üstün tutması elbette ki çok büyük bir şereftir.

DUA VE ŞEKLİ

Allah bir ayetinde, duanın önemini şöyle ifade eder:

De ki: 'Sizin duanız olmasaydı Rabbim size değer verir miydi?'... (Furkan Suresi, 77)

Gerçekten de dua, bir mümini inkar edenlerden ayıran, Allah Katında "değerli" kılan temel ibadetlerden ve imanın en açık göstergelerinden biridir.

İnsanların çoğu, tüm evrenin bir maddeler toplamı olduğunu ve bu maddelerin de, hiçbir ilahi kontrol olmadan birbirlerini etkileyerek hareket ettiklerini sanır. Gerçekte var olan herşe-

yin Allah'ın iradesine boyun eğmiş olduğunun, herşeyin ancak Allah'ın "Ol" emri ile olduğunun farkında değildirler. Bu nedenle de, tüm yaşamları, bu maddeler dünyasında mücadele, çaba ve uğraşı içinde çalışmakla geçer.

Ancak iman eden bir insan evrenin sırrını bilmektedir. Bu nedenle, istediği bir şeye ulaşmanın asıl yolunun, o şeyleri kontrol edenden istemek olduğunu da anlar. Bilir ki, Allah, herşeyi Kendi iradesine boyun eğdirmiştir, herşeye hakimdir ve Kendisi'nden yardım isteyen kullarına da şefkatlidir. Allah bir ayetinde kullarına şöyle seslenir:

> **Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da Benim çağrıma cevap versinler ve Bana iman etsinler. Umulur ki irşad (doğru yolu bulmuş) olurlar. (Bakara Suresi, 186)**

Ancak bilinmelidir ki, "icabet", duada istenen herşeyin verilmesi demek değildir. Çünkü insan cahildir ve ayette ifade edildiği şekliyle **"... hayra dua ettiği gibi, şerre de dua etmektedir"** (İsra Suresi, 11). Bu nedenle Allah, her duaya icabet eder, ama bazen isteneni verir, bazen de o istenen şey gerçekte bir "şer"dir; vermez.

Duanın ne olduğunun ise yine Kuran'a bakarak belirlenmesi gerekir. Allah duayı yalnızca Kendisi'ne has kılınmış, korku ve umutla, yalvara yalvara, için için yapılacak bir ibadet olarak tarif etmektedir. Bu özelliklere sahip olmayan, Allah'ın azametini takdir edemeyen bir dua, gerçek bir dua olmayacaktır. Dua ancak, ihlaslı, candan, samimi bir biçimde, çok isteyerek, yalvararak, Allah'tan korkarak ve karşılığını görmenin umudu içinde olarak yapıldığında gerçek manada dua olur.

Duada belli bir konsantrasyon ve Allah'la çok içten bir bağ kurmak gerekir. Nitekim Kuran'daki, **"Rabbinize yalvara yalvara ve için için dua edin..."** (Araf Suresi, 55) ve **"O'na korkarak ve umut taşıyarak dua edin. Doğrusu Allah'ın rahmeti iyilik yapanlara pek yakındır"** (Araf Suresi, 56) ayetleri, duanın şeklini en açık biçimde tarif eder. Bir başka ayette ise Allah'ın isimleri ile dua edilmesine şöyle dikkat çekilmektedir:

> **İsimlerin en güzeli Allah'ındır. Öyleyse O'na bunlarla dua edin... (Araf Suresi, 180)**

Dua anı, insanın kendi aczini ve Allah'ın sonsuz kudretini en belirgin bir biçimde hissettiği andır. Allah tüm evreni kontrol eden, gücü herşeye yeten, gizlinin gizlisini bilen, herşeyden haberdar olandır. İnsanın duasını duyan ve ona icabet edecek olan da sonsuz şefkatli Rabbimiz'dir. Duadan kaçınmak ise, Allah'ın bu büyük rahmetinden yüz çevirmek, kibirlenmek anlamına gelir. Nitekim Allah, Kuran'da şöyle buyurur:

> **... Bana dua edin, size icabet edeyim. Doğrusu Bana ibadet etmekten büyüklenen (müstekbir)ler; cehenneme boyun bükmüş kimseler olarak gireceklerdir. (Mümin Suresi, 60)**

Dua mümin için hem ibadet, hem kuvvetli bir silah, hem de büyük bir nimettir. Sadece "istemek" gibi fiilen kolay bir hareketle, maddi, manevi herşeyi elde edebilmenin anahtarıdır.

BAĞIŞLANMA VE TEVBE

Allah'ın Kuran'da en çok tekrarlanan sıfatlarından ikisi, "Rahman" ve "Rahim", yani "esirgeyen" ve "bağışlayan" sıfatlarıdır. Kullarına olan bu rahmetinden dolayıdır ki, Allah, insanları iş-

ledikleri günahlar yüzünden hemen cezalandırmaz:

Eğer Allah, insanları zulümleri nedeniyle sorguya çekecek olsaydı, onun üstünde (yeryüzünde) canlılardan hiçbir şey bırakmazdı; ancak onları adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Onların ecelleri gelince ne bir saat ertelenebilirler, ne de öne alınabilirler. (Nahl Suresi, 61)

Allah, insanların işlediği suçların cezasını ertelemekle, onlara bağışlanma dilemek ve tevbe etmek için süre vermektedir. İnsan, ne denli büyük günahlar işlemiş olursa olsun, bunlardan dolayı Allah'tan bağışlanma dileyebilir ve bir daha işlememeyi hedefleyerek tevbe edebilir. Allah, Kuran'da kullarını günahları için bağışlanma dileyip tevbe etmeye şöyle çağırmaktadır:

Bizim ayetlerimize iman edenler sana geldiklerinde, onlara de ki: "Selam olsun size. Rabbiniz rahmeti Kendi üzerine yazdı ki, içinizden kim bir cehalet sonucu bir kötülük işler sonra tevbe eder ve (kendini) ıslah ederse şüphesiz, O, bağışlayandır, esirgeyendir." (Enam Suresi, 54)

Bağışlanma, insanın bilerek ya da bilmeyerek yaptığı tüm hatalar, işlediği tüm günahlar için Allah'ın affediciliğine sığınmasıdır. Tevbe ise, işlenmiş olan belirli bir günah için yapılır. Tevbe eden mümin, yaptığı bir hatayı ya da sürdürdüğü bir tavrı düzeltmeye kesin olarak karar verir ve bir daha tekrarlamamak için Allah'tan güç ve destek diler. Nitekim makbul olan tevbe de, ardından fiili düzelme ile desteklenen tevbedir:

Kim tevbe eder ve salih amellerde bulunursa, gerçekten o, tevbesi (ve kendisi) kabul edilmiş olarak Allah'a döner. (Furkan Suresi, 71)

İnsan tevbe edip, ancak sonra yine nefsine yenilerek aynı gü-

nahı tekrar ediyor olabilir. Belki defalarca tevbe edip, sonra bunların hepsini de bozmuş olabilir. Ama bu, bir daha tevbe edemeyeceği anlamına gelmez. Tevbe kapısı, insan yaşamını sürdürdüğü sürece açıktır. Ancak bilinmelidir ki, insanın ölümün kenarına gelip, ahirette başına gelecekleri fark ederek son anda tevbe etmesi kabul edilmeyebilir. Allah Kuran'da şöyle buyurmaktadır:

> **Allah'ın (kabulünü) üzerine aldığı tevbe, ancak cehalet nedeniyle kötülük yapanların, sonra hemencecik tevbe edenlerin(kidir). İşte Allah, böylelerinin tevbelerini kabul eder. Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır. Tevbe; ne, kötülükleri yapıp-edip de onlardan birine ölüm çatınca: "Ben şimdi gerçekten tevbe ettim" diyenler, ne de kafir olarak ölenler için değil. Böyleleri için acı bir azap hazırlamışızdır. (Nisa Suresi, 17-18)**

Bir başka ayette, tüm iman edenler bu kurtuluş yoluna şöyle çağrılmaktadırlar:

> **"... Hep birlikte Allah'a tevbe edin ey mü'minler, umulur ki felah bulursunuz." (Nur Suresi, 31)**

ÖLENE DEK SABIR

İnsan aceleci olarak yaratılmıştır ve bu özelliği yüzünden de türlü hatalar yapar. Oysa Kuran'da, insanın bu aceleciliğini bırakması ve Allah için sabretmesi tavsiye edilir. Mümin, Allah'ın vaat ettiği büyük nimet ve kurtuluşu beklemeyi ve bu uğurda sabretmeyi bilmelidir. Bu bir ibadettir; ayette **"Rabbin için sabret"** (Müddessir Suresi, 7) hükmü verilir. Allah yolunda yürütülecek mücadelenin de, Allah'a yakınlaşmak için izlenecek yolun da en önemli özelliklerinden biri sabırdır. Bir ayet-

te şöyle buyrulmaktadır:

Ey iman edenler, sabredin ve sabırda yarışın, nöbetleşin. Allah'tan korkun. Umulur ki kurtulursunuz. (Al-i İmran Suresi, 200)

Bu arada, sabır ile "tahammül" kavramlarını ayırmak gerekir. Cahiliye toplumunda bu iki kavram birbirine karışmış durumdadır, oysa aralarında mümin tarafından kavranabilen önemli bir fark vardır. Tahammül, hoşa gitmeyen, acı veren bir sıkıntıya katlanma eylemidir. Oysa Kuran'da kastedilen sabır, mümin için bir sıkıntı kaynağı değildir. Mümin, Allah'ın rızasını kazanmak için sabreder, dolayısıyla sabrından dolayı bir sıkıntıya kapılmaz, aksine manevi bir haz duyar. Kuran'da, sabrın ancak müminler için bir lezzet, inkarcılar içinse sıkıntı veren bir "tahammül" olduğu şöyle ifade edilmiştir:

Sabır ve namazla yardım dileyin. Bu, şüphesiz, huşû duyanların dışındakiler için ağır (bir yük)dır. (Bakara Suresi, 45)

Kuran'da, sabrın müminler için "müjdeli" bir ibadet olduğu ve müminlerin karşılarına çıkan zorluklara karşı sabrederken sahip oldukları ruh hali ise şöyle anlatılır:

Andolsun, Biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabır gösterenleri müjdele. Onlara bir musibet isabet ettiğinde, derler ki: "Biz Allah'a ait (kullar)ız ve şüphesiz O'na dönücüleriz." (Bakara Suresi, 155-156)

Sabır öylesine üstün bir özelliktir ki, mümin topluluğuna büyük bir güç katabilir. Allah, gücün sabra göre nasıl değiştiğini aşağıdaki ayette açıklamaktadır:

Şimdi, Allah sizden (yükünüzü) hafifletti ve sizde bir za'f olduğunu bildi. Sizden yüz sabırlı (kişi) bulunursa,

(onların) iki yüzünü bozguna uğratır; eğer sizden bin (kişi) olursa, Allah'ın izniyle (onların) iki binini yener. Allah, sabredenlerle beraberdir. (Enfal Suresi, 66)

Sabır, Kuran'da anlatılan tüm mümin özelliklerini de kapsayan bir vasıftır. Çünkü bir insan mütevazi, cömert, fedakar, itaatkar olabilir, fakat yalnızca eğer bu özelliklerinde sabır gösterirse bunların bir değeri olur. Sabır, diğer tüm mümin vasıflarını değerli ve geçerli kılan bir vasıftır. İmanı makbul kılan, onda gösterilen sabırdır. Müminin tüm ömrü sabırla geçer. "Allah için sabret" hükmüne yaşamının her günü yeniden itaat eder. Sonunda ise, Allah canını alır ve onu rızası ve cennetiyle ödüllendirir. Cennetin kapısındaki melekler, müminlere şöyle seslenirler:

Sabrettiğinize karşılık selam size. Yurdun sonu ne güzel. (Rad Suresi, 24)

ALLAH'IN MÜMİNLERE DESTEĞİ

Cahiliye toplumundaki insanlar, karakterlerini sahip oldukları güç ve statüye göre geliştirirler. Kendilerine güvenmeleri için, mutlaka ya zengin, ya ünlü, ya çok güzel, ya da yakışıklı olmaları gerekir. "Saygın" birinin oğlu ya da kızı olmak da yine aynı toplumda önemli bir güven kaynağıdır.

Ancak kuşkusuz müminler için durum tümüyle farklıdır. Mümin, yalnızca Allah'a güvenip dayanır. Kendine güvenmesi için, inkarcıların ihtiyaç duyduğu maddi kıstasların hiçbirine ihtiyacı yoktur.

Çünkü Allah daima müminlerin destekçisidir. Onları inkar edenlerin karşısında zayıf bırakmaz. **"Andolsun, Ben galip geleceğim ve elçilerim de"** (Mücadele Suresi, 21) hükmü

gereği, resullerini ve onlara tabi olan müminleri her zaman galip kılar. Mümin tüm dünyanın karşısında tek başına da olsa, bu büyük destekle onlara karşı üstün gelir. Allah, resulüne karşı şu güvenceyi vermektedir:

> **Onlar, seni aldatmak isterlerse, şüphesiz Allah sana yeter. O, seni yardımıyla ve mü'minlerle destekledi. (Enfal Suresi, 62)**

Unutulmamalıdır ki, müminlere yolları açan, başarı kazandıran, onları geliştiren, güçlendiren Allah'tır. İnsanın çözüm olarak başvurduğu sebepler, başarılı olması için yeterli değildir. Sebepler tek başına hiçbir şey yapamaz; sadece fiili bir duadırlar. Bununla beraber olan sözlü dua ve ihlasın karşılığında Allah istenen sonuçları yaratır. Dolayısıyla müminin başarmak istediği bir işte yalnızca Allah'ın yardımına güvenip dayanması gerekir.

Böyle olunca da, kendinden son derece emin, hiçbir tehlikeden çekinmeyecek kadar gözü kara ve aleyhte gibi görünen gelişmelerden hiçbir şekilde etkilenmeyecek kadar sağlam karakterli bir insan ortaya çıkar. Kavminin hepsinin birer birer sapmasına karşılık hiçbir şekilde güvensizliğe kapılmayan ve **"... Eğer siz ve yeryüzündekilerin tümü inkâr edecek olsanız bile şüphesiz Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, övülmüştür"** (İbrahim Suresi, 8) diyebilen Hz. Musa, bu konuda çok iyi bir örnektir.

Hz. Musa, bu denli güvenli ve korkusuzdur. Çünkü Allah'ın yardımının müminlerle birlikte olduğuna emindir. Allah, ona, **"Korkma, muhakkak sen üstün geleceksin"** (Taha Suresi, 68) hükmünü vahyetmiştir.

Kuşkusuz Hz. Musa'nın tavrı diğer tüm müminler için de örnek olmalıdır. Çünkü Allah, aynı güvenceyi yalnızca Hz. Mu-

sa'ya ya da öteki resullere değil, kendi rızasına ihlasla sarılan tüm müminlere vermektedir. İnkar edenlere karşı onları koruyacağını, galip kılacağını vaat etmektedir. Bu gerçek Kuran'da, **"... Allah, kafirlere mü'minlerin aleyhinde kesinlikle yol vermez."** (Nisa Suresi, 141) şeklinde ifade edilmiştir.

Mümin, yalnızca Allah'a olan sadakatini korumak, O'na kullukta kararlı olmakla yükümlüdür. Böyle yaptığı takdirde, korkması gereken hiçbir şey yoktur:

> **Ey iman edenler, üzerinizdeki (yükümlülük) kendi nefislerinizdir. Siz doğru yola erişirseniz, sapan size zarar veremez. Tümünüzün dönüşü Allah'adır. O, size yaptıklarınızı haber verecektir. (Maide Suresi, 105)**

Doğru yola erişenlere, inkar edenler hiçbir şekilde zarar veremez. Müminleri baskı altına almak, hatta öldürmek için yaptıkları tüm plan ve tuzakları Allah boşa çıkartır. Bir ayette bu sır şöyle açıklanır:

> **Gerçek şu ki, onlar hileli-düzenler kurdular. Oysa onların düzenleri, dağları yerlerinden oynatacak da olsa, Allah Katında onlara hazırlanmış düzen (kötü bir karşılık) vardır. (İbrahim Suresi, 46)**

İnkarcılar müminler aleyhine tuzaklar hazırlarken, Allah da onları, **"... bilmeyecekleri bir yönden derece derece"** (Araf Suresi, 182) yıkıma doğru sürükler. Söz konusu kişiler, kendi basit mantık örgüleri içinde müminlerden üstün olduklarını ve onları kolaylıkla mağlup edeceklerini sanırlar. Oysa Allah müminlerle beraberdir ve Allah'ın güç, izzet ve azameti de inananlarda tecelli etmektedir. Kuran'da, münafıkların kavrayamadığı bu gerçek şöyle ifade edilir:

> **Onlar ki: "Allah'ın Resulü yanında bulunanlara hiçbir infak (harcama)da bulunmayın, sonunda dağılıp gitsin-**

ler," derler. Oysa göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır. Ancak münafıklar kavramıyorlar. Derler ki, "Andolsun, Medine'ye bir dönecek olursak, gücü ve onuru çok olan, düşkün ve zayıf olanı elbette oradan sürüp-çıkaracaktır." Oysa izzet (güç, onur ve üstünlük) Allah'ın, O'nun Resulü'nün ve mü'minlerindir. Ancak münafıklar kavramıyorlar. (Münafikun Suresi, 7-8)

Bu, kesin ve değişmez bir kuraldır. Mümin, **"Ey iman edenler, tedbirinizi alın..."** (Nisa Suresi, 71) ayeti gereğince, ibadet kastıyla inkarcılara karşı dikkatli ve tedbirli davranacak, ama söz konusu İlahi kuralın rahatlığı içinde olacaktır. Allah, aynı kuralı bir başka ayetinde şöyle açıklar:

Şüphesiz inkar edenler, Allah'ın yolundan alıkoyanlar ve kendilerine hidayet açıkça belli olduktan sonra 'elçiye karşı gelip zorluk çıkaranlar', kesin olarak Allah'a hiçbir şeyle zarar veremezler. (Allah,) Onların amellerini boşa çıkaracaktır. (Muhammed Suresi, 32)

ÜMİTSİZLİĞE VE ŞEYTANIN OLUMSUZ TELKİNİNE FIRSAT VERMEMEK

Ümitsizlik iki türlü olabilir. Birincisi, insanın karşılaştığı zorluklar karşısında ümitsizliğe kapılmasıdır. Ancak iman eden her insan, Allah'ın koruması altında yürütülen ve O'nun destekleyeceğini vaat ettiği işlerde bir olumsuzluk olmayacağını bilmelidir. Çünkü Kuran'daki ayetlerde, Allah'ın kesin bir biçimde müminlerin destekçisi olduğu ve onları asla inkarcılar karşısında yardımsız bırakmayacağı haber verilmektedir.

Ümitsizliğin ikinci türü ise, kişinin yaptığı bir hata ya da işlediği bir günah nedeniyle kendi imanından ümit kesmesi, Allah'ın kendisini bağışlamayacağına ve artık cehennemlik ol-

duğuna kendini inandırmasıdır. Oysa bu tamamen Kuran'a muhalif bir düşünce, bir kuruntudur. Aksine Allah Kendisi'ne samimi bir biçimde tevbe edenlerin tüm günahlarını bağışlar. Allah'a yönelmek, O'nun rahmetine sığınmak için hiçbir nokta "çok geç" değildir. Allah, Kuran'da kullarına şöyle seslenmektedir:

... Ey kendi aleyhlerinde olmak üzere ölçüyü taşıran kullarım. Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, esirgeyendir. (Zümer Suresi, 53)

Ümitsizlik, şeytanın mümini Allah yolundan alıkoymak için verdiği vesveselerden biridir. Şeytan bu yolla hata yapan bir müminin moralini bozmaya, yapılan basit hataları kendi gözünde büyütmeye ve onu daha da büyük hatalara sürüklemeye çalışır. Hedefi, mümini imanından ve samimiyetinden kuşkuya düşürmek, ona boş kuruntular aşılamaktır. Eğer insan şeytanın bu yönteminden etkilenirse, giderek imani bir zayıflığa düşer, hata üstüne hata yapmaya başlar. "Bir kere hata yaptım, artık dönüşü yok" diye dile getirilen bir mantık içerisinde, giderek daha da büyük günahlara sürüklenir.

Mümin böyle bir hisse kapıldığında hemen Allah'a sığınmalı, Kuran'ın nuruyla düşünmeli ve şeytanın istediği bu korkunç ruh halinden çıkmalıdır. Bir ayette, müminin göstermesi gereken tavır şöyle açıklanır:

Eğer sana şeytandan yana bir kışkırtma (vesvese veya iğva) gelirse, hemen Allah'a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir. (Araf Suresi, 200)

Mümin, ihlaslı ve samimi olduktan sonra hata dahi yapsa, bağışlanma diledikten sonra Allah'ın kendisini affetmesini umabi-

lir. Yapılan hata ne olursa olsun yine de her an tevbe edip durumunu düzeltebilir. Allah sonsuz rahmet ve adalet sahibi iken, müminlere cenneti ve başarıyı vaat etmişken ümitsizliğe kapılmak, ancak şeytanın bir hilesidir. Hz. Yakub'un Kuran'da bildirilen şu öğüdü, tüm müminler için yol göstericidir:

... Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Çünkü kafirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden umut kesmez. (Yusuf Suresi, 87)

HER OLAYIN KURAN AHLAKIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Müminin yaşamının amacı, Allah'a kulluk etmekten başka bir şey değildir. İnsan dünya üzerinde kendi hırslarına göre yaşamak, tutkularının peşinde koşmak ya da başka insanlara hizmet etmek için değil, yalnızca ve yalnızca Allah'a kulluk etmek için yaratılmıştır.

Allah'a kulluk etmesinin yolu ise, Kuran'ı kendisine rehber edinmesidir. Mümin için nihai amaç, Kuran'ın her hükmüne elinden gelenin en fazlasıyla uyabilmektir.

Kuran'a bakıldığında ise, müminin yalnızca namaz, oruç, hac gibi muhkem ibadetlerle değil, aynı zamanda uygulanması teşhis ve yorum gerektiren ibadetlerle de yükümlü kılındığını görürüz. Örneğin bir ayette **"Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel bir biçimde mücadele et..."** (Nahl Suresi, 125) emri verilir. Burada kast edilen "hikmet"in ve "güzel öğüt"ün ne olduğunu, mümin, hem Kuran'ın genel mantık ve üslubuna bakarak, hem de kendi akıl ve anlayışına başvurarak bulacaktır.

Müminin aklını ve anlayışını devreye sokmasını gerektiren pek çok yükümlülük daha vardır. Örneğin Allah Kuran'da, müminin karşılaşacağı insan tiplerini ve toplum modellerini tarif eder, bunlara karşı gösterilmesi gereken tavırları da bildirir. Hatta çoğu zaman, karşılaşılan insan tipine ve onun öne sürdüğü mantıklara karşı söylenmesi gereken sözler, "De ki" ile başlayan ayetlerde haber verilir.

Mümine karşılaşacağı durumlarla ilgili bilgi ve emir veren tüm bu ayetler, Kuran'da çok açık bir biçimde yazılıdırlar. Ancak, bunların günlük yaşama aktarılması, öncelikle Kuran'da kast edilen durumların günlük hayatta teşhis edilmesini gerektirir ki, müminin aklının ve anlayışının devreye girdiği nokta budur.

Kuran'da, farklı insan tipleri anlatılır; Müslümanlar, müşrikler, münafıklar, kalplerinde hastalık olanlar, Hıristiyanlar, Yahudiler gibi. mümin bunlarla ilgili ayetleri çok iyi öğrenebilir; çünkü asıl yapılması gereken şey, Kuran'da tarif edilen bu insan karakterlerini çok iyi tanıyabilmek, insan ilişkilerini ve tüm yaşamını Allah'ın emirleri doğrultusunda şekillendirmektir.

Mümin bilmelidir ki, etrafındaki tüm insanlar, Kuran'da tarif edilen bu insan modellerinin birine girmektedir. Çünkü hepsi yaratılmıştır ve **"Biz, bir 'oyun ve oyalanma konusu' olsun diye göğü, yeri ve ikisi arasında bulunanları yaratmadık"** (Enbiya Suresi, 16) hükmü gereği bir amaç üzere, Allah'ın Kuran'da tarif ettiği toplum modelini oluşturmak için vardırlar.

Mümin, bu gerçeğin bilincinde olarak hareket ederse, Allah'ın kendisine yüklediği sorumlulukları yerine getirebilir. İnsanın gördüğü her madde, her olay gerçekte Kuran'da yazılanların birer yansımasından başka bir şey değildir. Bir ayette,

bu konu şöyle açıklanmıştır:

Biz ayetlerimizi hem afakta, hem kendi nefislerinde onlara göstereceğiz; öyle ki, şüphesiz onun hak olduğu kendilerine açıkça belli olsun. Herşeyin üzerinde Rabbinin şahit olması yetmez mi? (Fussilet Suresi, 53)

İşte tüm evren, gerçekte Kuran'ın "afakta" (ufuklarda) görünen ayetlerinin toplamından ibarettir. Nasıl bir tablo, kendi ressamını tanıtırsa, o tablodaki her detay, ressamın fırçasının izlerini gösterirse, tüm evren ve o evrenin her detayı da herşeyin yaratıcısı olan Allah'ı göstermek için vardır.

Mümin bu gerçeğin bilincine vardıkça, hem Allah'ı daha iyi tanır ve O'na daha çok yaklaşır, hem de O'nun hükümlerine çok daha ayrıntılı bir biçimde itaat eder. Hayatın her detayının gerçekte Kuran'da tarif ya da işaret edilen bir "ayet" olduğunu kavradıkça, "günlük yaşam" denen şeyin her aşamasında Kuran'a göre düşünecek ve Kuran'ın hükümlerini uygulayacak hale gelir.

Her olay, Allah'ın yarattığı kadere bağımlı olarak gelişir, bu yüzden de herşeyin bir sebebi ve hikmeti vardır. Mümine düşen, karşılaştığı her olayı Kuran'a göre yorumlamak ve Kuran'da belirtilen tepkileri vermektir. Eğer "boş" bir şeyle karşılaşırsa, Kuran'ın hükmüne göre ondan yüz çevirmelidir.

Müminin karşılaştığı her olayı Kuran ayetlerine göre yorumlaması, öncelikle Kuran'a dayalı bir kültür ve karakter geliştirmesine bağlıdır. Bunun için de cahiliyenin kendisine verdiği tüm kültürü ve karakter özelliklerini üzerinden atması gerekir. Bir olay karşısında ne yapması gerektiğine, cahiliye toplumunda yerleşik olan kıstaslara göre değil, Kuran'a göre karar vermelidir. Kuran'da ise karşılaştığı her duruma ışık tutan bir çö-

züm bulacaktır. Çünkü o, **"herşeyin açıklayıcısı"** (Nahl Suresi, 89) olarak insanlara indirilmiştir.

KALPTEKİ NİYETİ ALLAH'IN BİLMESİ

İnkarcıların en temel özelliklerinden biri, samimiyetsiz olmalarıdır. Hem Allah'a, hem diğer insanlara, hem de kendilerine karşı samimiyetsizdirler. İnsanların yüzüne karşı menfaat gereği çok sıcak davranırken, içlerinden onlara karşı çok kolay kin veya kıskançlık besleyebilmektedirler. Aynı iki yüzlülüğü kendilerine karşı da yaparlar; yaptıkları yanlışları kendileri de bildikleri halde bilinçaltlarına iter ve kendi kendilerini mükemmel bir insan olduklarına inandırırlar.

Bu samimiyetsizliğin temelinde, kalplerinden geçen düşüncelerin kimse tarafından bilinemeyeceği ve dolayısıyla bu düşünceler nedeniyle kimse tarafından suçlanamayacakları inancı yatar. Bu inanç kendi toplumları içinde doğrudur; kimse kimsenin gerçek düşüncelerini bilmez. Ancak hesaplamadıkları bir şey vardır; Allah, insanların zihinlerinden geçen tüm düşünceleri, hatta kendilerinin bile farkına varmadıkları bilinçaltlarını en iyi biçimde bilendir. Allah'ın gizli veya açık herşeyi bilen olduğu ayetlerde şöyle bildirilmektedir:

> **Göklerde ve yerde olanların tümünü bilir; sizin saklı tuttuklarınızı da, açığa vurduklarınızı da bilir. Allah, sinelerin özünde saklı duranı bilendir. (Tegabün Suresi, 4)**
>
> **Sözünüzü ister gizleyin, ister açığa vurun. Şüphesiz O, sinelerin özünde saklı duranı bilendir. O, yarattığını bilmez mi? O, Latif'tir; Habir'dir. (Mülk Suresi, 13-14)**

Hiç kimse, Allah'ın bilgisi dışında bir diğeriyle konuşamaz, Allah'ın takibinden kaçamaz. Kuran'da bu gerçek şöyle ifade edilmiştir:

Allah'ın göklerde ve yerde olanların tümünü gerçekten bilmekte olduğunu görmüyor musun? Fısıldaşmakta olan üç kişiden dördüncüleri mutlaka O'dur; beşin altıncısı da mutlaka O'dur. Bundan az veya çok olsun, her nerede olsalar mutlaka O, kendileriyle beraberdir. Sonra yaptıklarını kıyamet günü kendilerine haber verecektir. Şüphesiz Allah, herşeyi bilendir. (Mücadele Suresi, 7)

Dolayısıyla insanın Allah'ı aldatması hiçbir şekilde mümkün değildir. Allah, kişinin yaptığı tüm fiilleri, kalbinden geçen düşünceleri, hatta onun dahi tam olarak bilmediği bilinçaltını bilir. Bir ayette şöyle bildirilir:

Andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız. (Kaf Suresi, 16)

Bu durumda insanın yapması gereken şey, Allah'a karşı son derece samimi ve boyun eğici olmaktan başka bir şey değildir. Allah insanın ne olduğunu bilirken, Allah'a karşı kendini olduğundan üstün göstermeye çalışmanın hiçbir anlamı yoktur. İnsan, zaaflarını, eksiklerini, kusurlarını, imani zayıflıklarını Allah'a samimi bir biçimde açmalı ve O'ndan yardım istemelidir.

Peygamberler, Allah ile olan samimi bağlantının en güzel örnekleridir. Allah'a **"Rabbim, bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster"** şeklinde dua eden, Allah kendisine **"inanmıyor musun?"** diye sorunca da**, "hayır (inandım), ancak kalbimin tatmin olması için"** (Bakara Suresi, 260) şeklinde cevabı ile Hz. İbrahim, bu konuda Kuran'da örnek verilmektedir. Aynı şekilde, Allah kendisine **"Firavun'a git"** emrini verdiğinde, **"Rabbim, gerçekten onlardan bir kişi öldürdüm, beni öldürmelerinden korkuyorum"** (Kasas Suresi, 33) diyerek

Allah'tan güç ve dirayet isteyen Hz. Musa'nın sözleri bir samimiyet örneğidir.

İnsan Allah'a muhtaç olduğunu kavramadan kendini güçlü, dirayetli, takva sahibi, cesur görmeye çalışmakla bu özelliklere kavuşmaz. Çünkü **"... insan zayıf olarak yaratılmıştır"** (Nisa Suresi, 28) ve bu zaafı, Allah'a muhtaç olduğunu iyice anlasın diye vardır. Bu nedenle, samimi bir biçimde Allah'a yakınlaşmalı, kendisinde gördüğü her türlü hatayı O'na açıp, Rabbimiz'den destek istemelidir.

DÜNYA HAYATININ GEÇİCİLİĞİ

İnsan dünyaya geçici bir süre için gelmiştir. Burada hem imtihan edilecek, hem eğitilecek, sonra da ahiretteki ebedi yurduna gidecektir. Dünyadaki nimetler, güzellikler ise, cennetteki gerçek nimetlerin çok eksik bir kopyası olarak, ahireti hatırlatmak kastıyla yaratılmışlardır. Ancak inkarcılar bunu kavrayamaz ve ebedi sandıkları dünya hayatını varlıklarının tek amacı haline getirirler. Bu ise tam anlamıyla bir aldanıştır. Çünkü son derece geçici, eksik ve kusurlu olan dünya nimetleri, ebediyete ve mükemmelliğe istek duyan insanı tatminden çok uzaktırlar. Allah dünyanın nasıl bir aldanış olduğunu bir ayette şöyle bildirir:

> **Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur. Bir yağmur örneği gibi; onun bitirdiği ekin ekicilerin (veya kafirlerin) hoşuna gitmiştir, sonra kuruyuverir, bir de bakarsın ki sapsarı kesilmiş, sonra o, bir çer-çöp oluvermiştir. Ahirette ise şiddetli**

bir azab; Allah'tan bir mağfiret ve bir hoşnutluk (rıza) vardır. Dünya hayatı, aldanış olan bir metadan başka bir şey değildir. (Hadid Suresi, 20)

Gerçekten de, gaflet içinde yaşayan inkarcıların hepsi, üstte sayılan birkaç hedefe (mal ve çocuklarda çoğalma tutkusu, övünme gibi) ulaşmayı amaç edinerek yaşarlar. Al-i İmran Suresi'ndeki ayetlerde, dünyadaki aldatıcı süsler hakkında şöyle buyrulmaktadır:

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah Katında olandır. De ki: "Size bundan daha hayırlısını bildireyim mi? Korkup sakınanlar için Rablerinin Katında, içinde temelli kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır. Allah, kulları hakkıyla görendir." (Al-i İmran Suresi, 14-15)

Dünya, ahiretle karşılaştırılamayacak kadar basit ve değersizdir. Bunu ifade etmek için olacak, Arapça'daki "dünya" kelimesi, "dar, sıkışık, pis yer" anlamından türemiştir. İnsanlar dünya üzerinde geçirecekleri 60-70 yıllık ömrü başta çok uzun ve tatmin edici sanırlar, oysa çok kısa bir süre sonra bu ömrün sonuna gelir. Ölüm yaklaştıkça da, yaşadıkları hayatın ne kadar kısa olduğunu daha iyi anlarlar. Mahşer (diriliş) günü ise, onlarla şöyle konuşulur:

Dedi ki: "Yıl sayısı olarak yeryüzünde ne kadar kaldınız?" Dediler ki: "Bir gün ya da bir günün birazı kadar kaldık, sayanlara sor." Dedi ki: "Yalnızca az (bir zaman) kaldınız, gerçekten bir bilseydiniz. Bizim, sizi boş bir amaç uğruna yarattığımızı ve gerçekten Bize döndürülüp getirilmeye-

ceğinizi mi sanmıştınız?" (Müminun Suresi, 112-115)

Allah'a isyan ederek dünya hayatına hırsla kapılmak ve ahireti göz ardı etmek, ebedi cehennemle cezalandırılacak bir suçtur. Allah, **"Kitabın bir bölümüne inanıp da bir bölümünü inkâr edenler"** hakkında şu hükmü verir:

İşte bunlar, ahireti verip dünya hayatını satın alanlardır; bundan dolayı azapları hafifletilmez ve kendilerine yardım edilmez. (Bakara Suresi, 86)

Başka ayetlerde ise şöyle buyrulmaktadır:

Bizimle karşılaşmayı ummayanlar, dünya hayatına razı olanlar ve bununla tatmin olanlar ve Bizim ayetlerimizden habersiz olanlar; İşte bunların, kazandıkları dolayısıyla barınma yerleri ateştir. (Yunus Suresi, 7-8)

Bazı insanlar dünyanın Allah'ın yarattığı geçici bir yurt olduğunu inkar ederler. Dahası bu geçici yurtta Allah'ın yarattığı bazı nimetlere Rabbimiz'den yüz çevirerek hırsla bağlanır, bunları sahiplenirler. Böyle bir insan, elbette ki azaba müstahaktır. Kuran'da, böylelerinin durumu çok açık ifade edilmiştir. Ayetlerde şöyle hükmedilmiştir:

Artık kim taşkınlık edip-azarsa, Ve dünya hayatını seçerse, Şüphesiz cehennem, (onun için) bir barınma yeridir. (Naziat Suresi, 37-39)

MÜLKÜN GERÇEK SAHİBİ

İnsanların çektiği acıların ya da birbirlerine yaptıkları eziyetlerin başlıca nedenlerinden biri, mülk kavgasıdır. Hatta cahiliye ahlakını yaşayan insanların neredeyse bütün hayatları, "mülk sahibi olma" hırsına dayanır. Bu kişiler sürekli daha fazla mala sahip olabilmek için uğraşır, bu tutkuyu yaşamlarının en büyük

amacı haline getirirler.

Oysa dünya hayatının temelini oluşturan bu **"çoğalma tutkusu"** (Hadid Suresi, 20), tam manasıyla bir aldanıştır. Çünkü yeryüzündeki tüm mülkün sahibi Allah'tır. İnsanlar, "mal sahibi" olduklarını sanmakla kendilerini aldatırlar. Sahip olduklarını sandıkları şeyleri kendileri yaratmamışlardır, o şeyleri yaşatmaya güçleri yetmez. Yok olmalarını da engelleyemezler. Dahası, bir şeye "sahip" olacak bir durumları yoktur, çünkü kendileri bir başka varlığın "mülkü"dürler; **"İnsanların sahibi"** (Nas Suresi, 2) olan Allah'ın kontrolü altındadırlar.

Kuran'da, tüm varlıkların, kendilerini yaratmış olan Allah'ın mülkü olduğu şöyle haber verilir: **"Göklerde, yerde, bu ikisinin arasında ve nemli toprağın altında olanların tümü O'nundur"**. (Taha Suresi, 6) Bir başka ayette ise şöyle denir: **"Göklerin ve yerin mülkünün Allah'a ait olduğunu bilmiyor musun? O, kimi dilerse azaplandırır, kimi dilerse bağışlar. Allah, herşeye güç yetirendir**. (Maide Suresi, 40)

Allah, sahip oldukları malları insanlara dünya hayatında "emanet" olarak vermiştir. Bu emanet, belli bir vakte kadardır ve elbette günü geldiğinde hesabı sorulacaktır.

İnsana sorulacak olan hesap, kendisine "emanet" olarak verilen mülkü nasıl ve hangi mantıkla kullandığıdır. Eğer o mülkü kendisinin saymış, sahiplenmiş ve o mülkü nasıl kullanması gerektiğini kendisine anlatan resullere karşı **"Mallarımız konusunda dilediğimiz gibi davranmaktan vazgeçmemizi senin namazın mı emrediyor?"** (Hud Suresi, 87) diye cevap vermişse, büyük bir azaba müstahak olur. Kuran'da, bu kişilerin başına gelecekler şöyle haber verilmiştir:

Allah'ın, bol ihsanından kendilerine verdiği şeylerde

cimrilik edenler, bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Hayır; bu, onlar için şerdir; kıyamet günü, cimrilik ettikleriyle tasmalandırılacaklardır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah yaptıklarınızdan haberi olandır. (Al-i İmran Suresi, 180)

Ayette belirtildiği gibi, Allah'ın bol ihsanından insanlara verilen mallar, o insanlar tarafından "cimrilik" yapmadan harcanması içindir. İnsan, malı sahiplenip onu muhafaza etmeye çalışmak yerine, malın gerçek sahibinin Allah olduğunu bilmek ve malı Rabbimiz'in emrettiği biçimde harcamakla yükümlüdür. Kendisine emanet verilen mallardan, kendi ihtiyaçları için gerekli olan makul bir kısmını kullanacak, **"ihtiyaçtan arta kalanı"** (Bakara Suresi, 219) ise Allah yolunda harcayacaktır. Eğer Allah yolunda harcamak yerine, bu malları "biriktirmeye" kalkarsa, onları sahiplenmiş olur. Bunun ahiretteki cezası ise çok ağırdır. Bu kimseler hakkında Allah Kuran'da şöyle buyurmaktadır:

... Altını ve gümüşü biriktirip de Allah yolunda harcamayanlar... Onlara acı bir azabı müjdele. Bunların üzerlerinin cehennem ateşinde kızdırılacağı gün, onların alınları, böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanacak (ve:) "İşte bu, kendiniz için yığıp-sakladıklarınızdır; yığıp-sakladıklarınızı tadın" (denilecek). (Tevbe Suresi, 34-35)

İslam'da "iktisat" vardır, ama "malı yığma" yoktur. Müminler, yığılacak mallara değil yalnızca Allah'a güvenirler. Allah da bu tevekküllerine karşılık onların bereketini artırır. İnfak ettikleri (Allah yolunda harcadıkları) mallara karşılık, onlara çok daha fazlasını verir. Ancak onlar bunu da infak ederler, Allah nimetini daha da artırır. Bir ayette, infakın bereketi şöyle ifade edilir:

Mallarını Allah yolunda infak edenlerin örneği yedi ba-

şak bitiren, her bir başakta yüz tane bulunan bir tek tanenin örneği gibidir. Allah, dilediğine kat kat artırır. Allah (ihsanı) bol olandır, bilendir. (Bakara Suresi, 261)

Malı sahiplenen ve onu hayır yolunda harcamayıp biriktirenin durumu ise şöyle anlatılır:

... O, mal yığıp biriktiren ve onu saydıkça sayandır. Gerçekten malının kendisini ebedi kılacağını sanıyor. Hayır; andolsun o, 'hutame'ye atılacaktır. "Hutame"nin ne olduğunu sana bildiren nedir? Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. (Hümeze Suresi, 2-6)

ŞÜKÜR

Allah herşeyi bir amaç ve hikmetle yarattığı gibi, insana verdiği nimetleri de bir amaç üzerine yaratmıştır. İnsana verilen herşey; hayat, iman, rızıklar, sağlık, göz, kulak tüm bunlar, insanın Allah'a şükretmesi için birer nimettir.

Bir nsan üzerindeki gaflet perdesini kaldırır da, etrafını şuurlu bir biçimde gözlerse, hoşuna giden herşeyin Allah'tan gelen bir nimet olduğunu görebilir. Yediği tüm besinler, soluduğu temiz hava, etrafındaki güzellikler, tüm bunları görmesini sağlayan gözü, herşey, ama herşey Allah'tan bir nimettir. Öyle ki, bu nimetler sayılamayacak kadar çokturlar. Bu gerçek Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

Eğer Allah'ın nimetini saymaya kalkışacak olursanız, onu bir genelleme yaparak bile sayamazsınız. Gerçekten Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Nahl Suresi, 18)

Ve kuşkusuz tüm bu nimetlerin de bir amacı vardır. Tüm bunlar, insanlar nefislerinin dilediği gibi kullansın, sorumsuzca ve şımarıkça tüketsin, talan etsin diye yaratılmamışlardır. Aksi-

ne, nimetin verilmesindeki amaç, o nimeti kullanan kişiyi Allah'a yöneltmektir. Çünkü verilen herşey, karşılığında şükrü gerektirir. En büyük ve en güzel nimetleri hiç durmaksızın insanlara veren Allah'a ise, en fazla ve en samimi şükrü yapmak gerekir.

Şükür hem büyük bir ibadettir, hem de insanı "azgınlaşmaktan" korur. Çünkü insanın nefsinde, zenginlik ya da güç bulduğunda zalimleşmeye, zorbalaşmaya, vicdansızlaşmaya karşı bir eğilim vardır. Zenginleşir, güzel imkanlara kavuşursa, acizliğini unutmaya ve kibirlenmeye başlar. Şükür, işte bu "azgınlaşmayı" engeller. Şükreden insan bilir ki eline geçen her nimeti kendisine veren Allah'tır. Bu nimeti de, Allah'ın yolunda, Rabbimiz'in istediği biçimde kullanmakla yükümlüdür. Kendilerine büyük makam, büyük mülk ve hakimiyet verilen Hz. Davud, Hz. Süleyman gibi peygamberlerin tevazu ve olgunluklarının anahtarı budur. Kendisine verilen mülk nedeniyle azgınlaşan Karun'un da asıl sorunu, şükretmeyi bilmemesidir.

Eğer mümin, kendisine verilen nimetlerden dolayı azgınlaşmayacağını, kibirlenip şımarmayacağını yaptığı şükürle Allah'a gösterirse, Allah da ona daha fazla nimet verir. Allah'ın Kuran'da verdiği **"Andolsun, eğer şükrederseniz gerçekten size artırırım ve andolsun, eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz, Benim azabım pek şiddetlidir"** (İbrahim Suresi, 7) hükmü, bunu ifade etmektedir.

Şükür, yalnızca Allah'a söz ile hamd etmekle değil, Rabbimiz'in verdiği tüm nimetleri Hak yolunda kullanmakla olur. Mümin, kendisine verilen herşeyi, en hayırlı şekilde kullanmakla yükümlüdür. En başta da, Allah'ın kendisine verdiği bedeni O'nun rızası için, O'nun yolunda fikri mücadele yürütmek için

kullanacaktır. Kuran'da, Allah'ın nimetlerine şükretmenin, O'nun nimetlerini başkalarına anlatmakla, yani din ahlakını tebliğ etmekle olacağı şöyle ifade edilir:

Elbette Rabbin sana verecek, böylece sen hoşnut kalacaksın. Bir yetim iken, seni bulup da barındırmadı mı? Ve seni yol bilmez iken, 'doğru yola yöneltip iletmedi mi? Bir yoksul iken seni bulup zengin etmedi mi? Öyleyse, sakın yetimi üzüp-kahretme. İsteyip-dileneni azarlayıp-çıkışma. Rabbinin nimetini durmaksızın anlat. (Duha Suresi, 5-11)

HER AN DEVAM EDEN İMTİHAN

Başta da belirttiğimiz gibi, dünya üzerinde gerçekleşen ve insanın da şahit olduğu hiçbir olay, amaçsız ve boşuna gerçekleşmez. Allah herşeyi bir hikmete göre yaratır. Bunu kavramak ise, insanın bilincine bağlıdır. İmanı, dolayısıyla da aklı ve basireti artan insan, giderek olaylardaki hikmetleri daha iyi kavrar.

Bu hikmetlerin en önemlilerinden biri ise, insanın imtihan edilmesidir. Allah, karşısına çıkardığı özel yaratılmış durumlarla, insanın samimiyetini ve imanını dener. Ona bazen nimet verir, şükredip etmediğini ortaya çıkarır. Bazen de sıkıntı verir, tevekküllü ve sadakatli davranıp davranmadığını ortaya çıkarmak için. Bir ayette şöyle denmektedir:

Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi, şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve siz Bize döndürüleceksiniz. (Enbiya Suresi, 35)

İmtihanın farklı farklı çeşitleri olacaktır. Bu durum bir başka ayette şöyle açıklanır:

Andolsun, Biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabır gösterenleri müjdele. (Bakara Suresi, 155)

Aslında insanın tüm yaşamı, imtihan sırrına uygun olarak tasarlanmaktadır. Öncelikle bedeni, imtihan edilmek içindir. Kuran'da **"Şüphesiz Biz insanı, karmaşık olan bir damla sudan yarattık. Onu deniyoruz. Bundan dolayı onu işiten ve gören yaptık"** (İnsan Suresi, 2) hükmü verilir. Dolayısıyla insanın işittiği ve gördüğü herşey, gerçekte kendisi için bir imtihan sebebidir. Karşılaştığı her olayda önünde iki seçenek vardır; ya Kuran'ın hükmüne ya da kendi nefsinin tutkularına göre hareket edecektir. Allah, çeşitli zorluklar meydana getirerek müminin sabrını ve kararlılığını da dener. Bunların en önemlilerinden biri, inkarcılar tarafından müminlere yapılan baskılardır. Sözlü saldırılar, alay etmeler, fiziksel baskılar, hatta işkenceler ve öldürme teşebbüslerini içeren tüm bu faaliyetler, ancak müminleri sınamak içindir. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

Andolsun, mallarınızla ve canlarınızla imtihan edileceksiniz ve sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve şirk koşmakta olanlardan elbette çok eziyet verici (sözler) işiteceksiniz. Eğer sabreder ve sakınırsanız (bu) emirlere olan azimdendir. (Al-i İmran Suresi, 186)

İmtihandaki en önemli nokta, karşılaşılan durumun Allah'ın yarattığı özel bir deneme olduğunun kavranmasıdır. Eğer insanın kavrayışı sınırlı olur da, karşılaştığı durumun bir imtihan olduğunu anlamazsa, son derece yüzeysel bir bakış açısına sahip olur. Kuran'da, kendilerine konulan cumartesi yasağını aşan Yahudilerin karşılaştığı bu tür bir durum şöyle anlatılır:

Bir de onlara deniz kıyısındaki şehri(n uğradığı sonucu)

sor. Hani onlar cumartesi (yasağını çiğneyerek) haddi aşmışlardı. 'Cumartesi günü iş yapma yasağına uyduklarında', balıkları onlara açıktan akın akın geliyor, 'cumartesi günü iş yapma yasağına uymadıklarında' ise, gelmiyorlardı. İşte Biz, fıska sapmaları dolayısıyla onları böyle imtihan ediyorduk. (Araf Suresi, 163)

İmtihan, akılla anlaşılır ve akılla aşılır. Bu nedenle mümin, hayatının her anında bir imtihan dünyasında yaşadığını bir an olsun unutmamak ve Allah'ın hikmetlerini görebilmek için dua etmeli, dikkatli ve ihtiyatlı davranmalıdır. Unutulmamalıdır ki, cennet gibi büyük bir mükafat, sadece "iman ettik" demekle kazanılmaz. Allah bu gerçeği de ayetlerinde şöyle haber vermiştir:

İnsanlar, (sadece) "İman ettik" diyerek, sınanmadan bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun, onlardan öncekileri sınadık; Allah, gerçekten doğruları da bilmekte ve gerçekten yalancıları da bilmektedir. (Ankebut Suresi, 2-3)

Bir diğer ayette ise, şöyle denir:

Yoksa siz, Allah, içinizden cehd edenleri (çaba harcayanları) belirtip-ayırt etmeden ve sabredenleri de belirtip-ayırdetmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? (Al-i İmran Suresi, 142)

ALLAH KİMSEYE KALDIRAMAYACAĞI YÜKÜ VERMEZ

Cahiliye toplumundaki insanların bir bölümü, din ahlakını uygulamanın kendilerine zor geldiğini ve bu nedenle din dışı bir hayat sürdüklerini iddia ederler. Böylece Allah'a karşı olan nankörlüklerini kendilerince meşrulaştırmayı, suçlarını hafifletmeyi

umarlar. Oysa yalnızca kendilerini aldatmaktadırlar. Çünkü Allah, kimseye kaldıracağından daha ağır bir sorumluluk yüklemez. Allah Bakara Suresi'nde şöyle buyurmaktadır:

Allah, hiç kimseye güç yetireceğinden başkasını yüklemez. Kazandığı lehine, kazandırdıkları aleyhinedir..." (Bakara Suresi, 286)

Bir başka ayette ise, Allah'ın bize seçip beğendiği dinin Hz. İbrahim'in dini gibi kolay olduğu ifade edilir:

Allah adına gerektiği gibi cehd edin (çaba harcayın). O, sizleri seçmiş ve din konusunda size bir güçlük yüklememiştir, atanız İbrahim'in dini(nde olduğu gibi). O (Allah) bundan daha önce de, bunda (Kur'an'da) da sizi "Müslümanlar" olarak isimlendirdi; elçi sizin üzerinize şahid olsun, siz de insanlar üzerine şahidler olasınız diye. Artık dosdoğru namazı kılın, zekatı verin ve Allah'a sarılın, sizin Mevlanız O'dur. İşte, ne güzel mevla ve ne güzel yardımcı. (Hac Suresi, 78)

Gerçek böyleyken, insanın din ahlakını uygulamanın zor olduğunu, istediği halde bunu yapamadığını iddia etmesi, kuşkusuz bir samimiyetsizliktir. Bu iddiayla da kişi hiç kimseyi kandıramaz; ancak kendi kendini aldatmış olur.

İNKARCILARA SEVGİ DUYMAMA

İnsanın Kuran ahlakını hakkıyla yaşayabilmesi için, cahiliye toplumunun tüm ön yargılarından, batıl inanışlarından ve değer yargılarından tamamen kopması gerekmektedir. Terk edilmesi gereken kavramların başında da, cahiliyenin sevgi anlayışı gelir.

Cahiliyede sevgi menfaat üzerine kuruludur. İnsan bir diğer insanı kendisine menfaat sağladığı, kendisine baktığı ya da en

azından iyi davrandığı için sever. Sevginin bir diğer ölçüsü ise kan bağıdır; insanlar kendi ailelerinden, sülalelerinden, "aşiret"lerinden hatta kimi zaman milletlerinden olan başka insanları sırf aralarındaki kan bağı nedeniyle severler.

Oysa mümin için sevginin kıstası bunlar değildir. Çünkü o, herşeyden fazla olarak Allah'ı sevmektedir. Bu, Kuran'da şöyle açıklanır:

> **İnsanlar içinde, Allah'tan başkasını 'eş ve ortak' tutanlar vardır ki, onlar (bunları), Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin ise Allah'a olan sevgileri daha güçlüdür... (Bakara Suresi, 165)**

Allah'ı herşeyin üstünde tutan mümin, diğer insanları da Allah'a olan yakınlıklarına göre sever ya da Allah'a olan nankörlüklerine göre onlardan uzaklaşır. Allah'a nankörlük eden, O'nun dinine düşman olan insanlar kendisine çok yakın olsalar da hiçbir şey değişmez. Kuran'da müminlerin bu vasfı şöyle anlatılır:

> **Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir kavim (topluluk) bulamazsın ki, Allah'a ve elçisine başkaldıran kimselerle bir sevgi (ve dostluk) bağı kurmuş olsunlar; bunlar, ister babaları, ister çocukları, ister kardeşleri, isterse kendi aşiretleri (soyları) olsun. Onlar, öyle kimselerdir ki, (Allah) kalplerine imanı yazmış ve onları Kendinden bir ruh ile desteklemiştir. Onları, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacaktır; orda süresiz olarak kalacaklardır. Allah, onlardan razı olmuş, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın fırkasıdır. Dikkat edin; şüphesiz Allah'ın fırkası olanlar, felah (umutlarını gerçekleştirip kurtuluş) bulanların ta kendileridir. (Mücadele Suresi, 22)**

İnkarcılara karşı az da olsa sevgi beslemek ise, Allah'ın rızasına aykırı bir harekettir ve asla mümine yakışmaz. Kuran'da, bu konuda müminler şu şekilde uyarılmaktadırlar:

Ey iman edenler, Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları veliler edinmeyin. Siz onlara karşı sevgi yöneltiyorsunuz; oysa onlar haktan size geleni inkâr etmişler, Rabbiniz olan Allah'a inanmanızdan dolayı elçiyi de, sizi de (yurtlarınızdan) sürüp-çıkarmışlardır. Eğer siz, Benim yolumda cehd etmek (çaba harcamak) ve Benim rızamı aramak amacıyla çıkmışsanız (nasıl) onlara karşı hâlâ sevgi gizliyorsunuz? Ben, sizin gizlediklerinizi ve açığa vurduklarınızı bilirim. Kim sizden bunu yaparsa, artık o, elbette yolun ortasından şaşırıp-sapmış olur. (Mümtehine Suresi, 1)

Hz. İbrahim ve kavminin tavrı, tüm müminler için mükemmel bir örnektir:

İbrahim ve onunla birlikte olanlarda size güzel bir örnek vardır. Hani kendi kavimlerine demişlerdi ki: "Biz, sizlerden ve Allah'ın dışında taptıklarınızdan gerçekten uzağız. Sizi (artık) tanımayıp-inkar ettik. Sizinle aramızda, siz Allah'a bir olarak iman edinceye kadar ebedi bir düşmanlık ve bir kin baş göstermiştir..." (Mümtehine Suresi, 4)

HİÇBİR ŞEYİ ALLAH'TAN, ELÇİSİNDEN VE MÜCADELEDEN ÜSTÜN GÖRMEMEK

Müminin yükümlülüğü, tüm yaşamı boyunca Allah'a kulluk etmektir. Allah'a kulluk etmek dışında başka herhangi bir mantık üzerine kurulmuş olan bir hayat, Allah'ı inkar etmek ya da O'na ortak koşmak anlamına gelir ki bu davranışın sonu cehennem olabilir.

Bir başka deyişle, dünya yaşamının tümü, mümin için bir araç olmalıdır. Hayatın her parçasını, Allah'a yakınlaşmak ve din ahlakını yaşamak için bir vesile olarak görmelidir. Eğer araç amaç haline gelirse, ki inkarcıların yaptığı budur, o halde ortada büyük bir tehlike var demektir.

Kulluk etmekten başka bir amaç için yaşamayan mümin, dünyadan çoktan vazgeçmiştir. Allah, bu durumu şöyle açıklar:

Hiç şüphesiz Allah, mü'minlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler; (bu,) Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da O'nun üzerine gerçek olan bir vaaddir. Allah'tan daha çok ahdine vefa gösterecek olan kimdir? Şu halde yaptığınız bu alışverişten dolayı sevinip-müjdeleşiniz. İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 111)

Müminler mallarını ve canlarını Allah'a adamışlardır. Dolayısıyla, malları ya da canları üzerinde herhangi bir tasarrufları olamaz. Allah neyi emrederse, onu şevkle yaparlar. Allah bir nimet verirse, onu kullanır ve Rabbimize şükrederler.

Böyle bir mümin, hiçbir fedakarlıktan kaçınmaz ve dünya üzerindeki hiçbir şey de onu mücadeleden alıkoyup oyalayamaz. Allah'ın emrini yerine getirmek için dünyanın en güzel nimetlerini bırakıp bir anda kendisini ölüm tehlikesinin içine atabilir. Aksi bir tavır ise, insanın malını ve canını satmadığını, hala onları sahiplendiğini gösterir ki, sonu hüsrandır. Allah şu hükmü verir:

De ki: "Eğer babalarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, az kâr getireceğinden korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler, sizlere Allah'tan, O'nun Resulü'nden ve O'nun yolunda

cehd etmekten (çaba harcamaktan) daha sevimli ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyedurun. Allah, fasıklar topluluğuna hidayet vermez. (Tevbe Suresi, 24)

Bu iman ve bu bilinç Peygamber Efendimiz (sav)'e tabi olan sahabelerde o kadar güçlüydü ki, savaşa gitmekten çekinmek bir yana dursun, Peygamberimiz (sav)'in yanında savaşa gidebilmek için her yolu deneyen, gitmek imkanı olmadığında ise üzüntüsünden ağlayanlar vardı. Allah, bu salih müminlerle mücadeleden kaçan kişiler arasındaki farkı şöyle haber verir:

Allah'a ve elçisine karşı 'içten bağlı kalıp hayra çağıranlar' oldukları sürece, güçsüz-zayıflara, hastalara ve infak etmek için bir şey bulamayanlara bir sorumluluk (günah) yoktur. İyilik edenlerin aleyhinde de bir yol yoktur. Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. Bir de (savaşa katılabilecekleri bir bineğe) bindirmen için sana her gelişlerinde "Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum" dediğin ve infak edecek bir şey bulamayıp hüzünlerinden dolayı gözlerinden yaşlar boşana boşana geri dönenler üzerinde de (sorumluluk) yoktur. Yol, ancak o kimseler aleyhinedir ki, zengin oldukları halde (savaşa çıkmamak için) senden izin isterler ve bunlar geride kalanlarla birlikte olmayı seçerler. Allah, onların kalplerini mühürlemiştir. Bundan dolayı onlar, bilmezler. (Tevbe Suresi, 91-93)

GEVŞEMEME, ÜZÜLMEME, HÜZNE KAPILMAMA

Mümin, Allah yolunda uzun ve zorlu bir mücadele yürütür. Karşısında çoğu kez kendisinden teknik olarak daha güçlü, daha kalabalık görünen kişiler vardır. Ancak yine de Allah, Ku-

ran'ın yolunu izledikleri sürece, bu kişilere karşı müminleri üstün kılar.

Bu başarının sırlarından biri, müminlerin asla gevşemeden, şevk ve heyecanla mücadelelerini sürdürmeleridir. İnkarcılar ise böyle olamazlar; dünyaya olan bağlılıkları, korkuları, zaafları, inançsızlıkları nedeniyle, bir zorluk karşısında moralleri bozulur ve gevşerler. Müminler ise Allah'ın ayetlerinde bildirdiği üzere kesin galip olacaklarını bilmenin verdiği şevkle ve Allah'ın kalplerini sağlamlaştırması sayesinde, gevşekliğe kapılmazlar. Kuran'da, iman edenlerin bu vasfı şöyle anlatılır:

> **Nice peygamberle birlikte birçok Rabbani (bilgin)ler savaşa girdiler de, Allah yolunda kendilerine isabet eden (güçlük ve mihnet)den dolayı ne gevşeklik gösterdiler, ne boyun eğdiler. Allah, sabredenleri sever. (Al-i İmran Suresi, 146)**

Ancak üstteki ayetten de anlaşıldığı gibi, müminlerin de gevşekliğe kapılmamak, mücadele azmini ayakta tutmak için Allah'a dua etmeleri gerekmektedir. Çünkü nefis, insanı gevşekliğe sürüklemeye çok eğilimlidir. Şeytan da bir yandan sürekli fısıldadığı vesveselerle aynı amaç için çalışır. Mümin topluluğunun arasına girmiş olan ikiyüzlü münafıklar da, uygun ortam bulduklarında, aynı telkinlerde bulunurlar. Örneğin savaş sırasında Peygamberimiz (sav)'in ashabına **"... Ey Yesrib (Medine) halkı, artık sizin için (burada) kalacak yer yok, şu halde dönün..."** (Azhab Suresi, 13) diyenler gibi, ümitsizlik ve bozgun yaratmaya çalışırlar. Allah da tüm bu olumsuz etkenlere karşı müminleri uyarır: **"Öyleyse sen sabret; şüphesiz Allah'ın vaadi haktır; kesin bilgiyle inanmayanlar sakın seni telaşa kaptırıp-hafifliğe (veya gevşekliğe) sürüklemesinler."** (Rum Suresi, 60) demişlerdir.

Mümin, Kuran ayetlerini ölçü alır, yalnızca kendinden sorumlu olduğunu bilirve başkalarının zayıf davranması onu etkilemez. Karşı tarafın gücü de onu hiçbir şekilde yıldırmaz. Tüm yaşamı Allah içindir ve dolayısıyla sonuna kadar da Allah rızası için ibadet etmeyi sürdürür. Allah ayetlerinde şöyle hükmetmektedir:

Gevşemeyin, üzülmeyin; eğer (gerçekten) iman etmişseniz en üstün olan sizlersiniz. (Al-i İmran Suresi, 139)

(Düşmanınız olan) Topluluğu aramakta gevşeklik göstermeyin. Siz acı çekiyorsanız, şüphesiz onlar da, sizin acı çektiğiniz gibi acı çekiyorlar. Oysa siz, onların umud etmediklerini Allah'tan umuyorsunuz. Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Nisa Suresi, 104)

NAMAZDA HUŞU

Namaz insanın Allah'a kulluk ettiğinin en açık ifadesi olarak büyük bir önem taşımaktadır. İnsanı Allah karşısında secdeye vardıran bu ibadet Müslümanlık alametidir.

Ne var ki bazı insanların namaz kılmalarındaki amaç farklıdır. Söz konusu kişiler bu ibadetlerini yerine getirirken yalnızca Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak amacında değildirler. Ayetlerde bu kişilerin ruh hali şöyle açıklanır:

İşte (şu) namaz kılanların vay haline, Ki onlar, namazlarında yanılgıdadırlar, Onlar gösteriş yapmaktadırlar. (Maun Suresi, 4-6)

Ayetlerde bildirildiği üzere bazı insanlar namazı başkalarına "Müslüman" olduklarını göstermek için kılmaktadırlar ve dolayısıyla sevap kazanmak bir yana, büyük bir günah ve sapma içine düşmektedirler.

Namaz gibi önemli bir ibadeti Allah Katında makbul hale getiren şey ise, kılan kişinin Allah'ın önünde secde ettiğini, O'na boyun eğdiğini bilmesi ve yalnızca bu amacı taşımasıdır. Bu nedenledir ki Allah, müminlere **"... Allah'a gönülden boyun eğiciler olarak (namaza) durun"** (Bakara Suresi, 238) emrini verir.

Bir başka ayette ise müminler şöyle tarif edilir: **"Onlar namazlarında hûşû içinde olanlardır"**. (Müminun Suresi, 2) Huşu, "saygı dolu bir korku, yumuşama, derin bir saygı" anlamına gelmektedir. Bu arada, Arapçada her ikisi de "korku" anlamına gelen "huşu" ve "havf" kelimelerinin arasındaki ince farka da dikkat etmek gerekir: Havf, basit ve içgüdüsel bir korkudur. Kuran'da inkar edenler ve hayvanlar için kullanılır. Müminlerin Allah'a karşı duydukları korku ise, aklın ve vicdanın bir sonucu olarak ortaya çıkan ve saygı dolu, içli bir korkuyu ifade eden "huşu" kelimesidir. Namaz ise, ancak huşu içinde kılındığı zaman makbul olur.

Böyle bir namaz, insanın Allah'a olan yakınlığını ve takvasını artırır. İnsanı manen ayakta tutar. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

> **Sana Kitap'tan vahyedileni oku ve namazı dosdoğru kıl. Gerçekten namaz, çirkin utanmazlıklar (fahşa)dan ve kötülüklerden alıkoyar. Allah'ı zikretmek ise muhakkak en büyük (ibadet)tür. Allah, yaptıklarınızı bilir. (Ankebut Suresi, 45)**

ALLAH'I ÇOKÇA ZİKRETMEK

Şimdiye dek değindiğimiz tüm mümin özellikleri ve temel imani konular, insanın kendisini Allah'a adamasını, Allah için yaşayıp, Allah için mücadele etmesini gerektirmektedir.

Allah'a adanmış bir hayat ise, elbette Allah'la yakın bir diyalog kurulmadan mümkün olmaz. Bu diyaloğun yolu ise, "zikir" yani Allah'ı anmadır. Mümin, **"Ey iman edenler, Allah'ı çokça zikredin"** (Ahzab Suresi, 41) hükmü gereği, günlük hayatının her aşamasında zikir ve dua halinde olmalı, verilen nimetlere karşı için için şükretmeli, hataları dolayısıyla bağışlanma dilemeli, yapacağı işler için yardım istemeli ve sık sık Allah'ı tesbih edip yüceltmelidir. Mümini, Hz. İbrahim gibi "Allah'la dost" kılacak olan ibadet, bu zikirdir. Bir ayette, zikrin nasıl yapılması gerektiği şöyle bildirilir:

> **Rabbini, sabah akşam, yüksek olmayan bir sesle, kendi kendine, ürpertiyle, yalvara yalvara ve için için zikret. Gaflete kapılanlardan olma. (Araf Suresi, 205)**

Kuran'da, **"... Allah'ı zikretmek ise muhakkak en büyük (ibadet)tür..."** (Ankebut Suresi, 45) buyrulmaktadır. İbadetler Allah anılarak ve Allah'ın rızası düşünülerek yapılmazsa karşılıksız birer amel haline gelebilirler. Bu nedenle Kuran'da, peygamberlerin vasıfları anlatılırken, Allah'ı zikretmelerine sıklıkla dikkat çekilir. Sad Suresi 30. ayette, "**Biz Davud'a Süleyman'ı armağan ettik. O, ne güzel kuldu. Çünkü o, (daima Allah'a) yönelip-dönen biriydi"** buyrulmaktadır.

BİR TOPLULUKLA KARŞILAŞILDIĞINDA ALLAH'I ÇOKÇA ZİKRETMEK

İman eden bir insanın hayatındaki en önemli vazifesi Allah'a ibadettir. Bu ibadetin en önemli kısımlarından biri ise, Allah'ın seçip beğendiği din ahlakını tebliğ ederek ve Kuran'da bildirildiği üzere, **"şeytanın fırkasıyla"** mücadele ederek yapılmaktadır. Bu mücadele ise, hemen her zaman son derece zorlu ve

şiddetlidir. Tarihteki örneklerine baktığımızda Müslümanların karşısındaki kişilerin hem sayıca hem de malca üstün olduklarını görürüz.

Ancak iman edenler buna aldırmazlar. Çünkü bilmektedirler ki, zafer, sayı ya da araç üstünlüğüyle değil, ancak Allah'ın vermesiyle olur ve Allah onu dilediğine verir. Nitekim İslam Tarihi de ayetteki, **"Nice küçük topluluk, daha çok olan bir topluluğa Allah'ın izniyle galip gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir"** (Bakara Suresi, 249) hükmünün sırrıyla kazanılmış zaferlerle doludur. Zaferi getiren, imandır. İnkarcıların bilmediği ve hiçbir zaman da kavrayamayacağı bu batıni gerçek, Kuran'da şöyle açıklanır:

> **Ey iman edenler, bir toplulukla karşı karşıya geldiğiniz zaman, dayanıklık gösterin ve Allah'ı çokça zikredin. Ki kurtuluş (felah) bulasınız. (Enfal Suresi, 45)**

AYETLERİ VE HİKMETİ AKILDA TUTMAK

Müzzemmil Suresi 73. ayetinde bildirildiği gibi gün boyunca müminler için uzun uğraşlar vardır.

İşte iman eden bir insan yaptığı iş ne olursa olsun Allah'la olan bağlantısını kaybetmez. Kuran'da kendisine öğütlenen ahlakı göz ardı etmez. Bir ayette iman edenlerin bu vasfı şöyle anlatılır:

> **(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten 'tutkuya kaptırıp alıkoymaz'; onlar, kalplerin ve gözlerin inkılaba uğrayacağı (dehşetten allak bullak olacağı) günden korkarlar. (Nur Suresi, 37)**

Bu vasfın önemli bir parçası ise, Allah'ın ayetlerini akılda tut-

mak, Kuran'ın hikmetini asla unutmamaktır. Ayette, peygamber eşlerine verilen **"Evlerinizde okunmakta olan Allah'ın ayetlerini ve hikmeti hatırlayın. Şüphesiz Allah, latiftir, haberdar olandır."** (Azhap Suresi, 34) emri, kuşkusuz tüm müminler için yol göstericidir. Mümin, Allah'ın ayetlerini düşündüğü sürece, dış dünyada bunların tecellilerini görecek ve Allah'a daha çok yaklaşacaktır.

BOŞ VE YARARSIZ ŞEYLERDEN YÜZ ÇEVİRMEK

Müminin kalbi, boş ve yararsız şeylere ilgi duymaz ve bu tür şeylerle tatmin olmaz. İnkar edenler için çok büyük önem taşıyan dünya işleriyle müminler, Allah rızası için gerektiği kadar ilgilenirler. İşte bu nedenledir ki Kuran'da, müminler, **"Onlar, 'tümüyle boş' şeylerden yüz çevirenlerdir"** (Müminun Suresi, 3) diye tarif edilir.

Ayette, müminin boş ve yararsız bir konuşma veya olayla karşılaştığında bundan yüz çevirip, kendini faydalı bir işe kanalize etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu, her zaman Allah'ın rızasına en uygun tavırdır. Müminin bunu yapması için kendini hiç boş bırakmaması, sürekli dikkatli ve ne yaptığını bilen bir tutum içinde olması gereklidir. Basit insanlarla basit tartışmalara girmek, dinin menfaatleri dışında herhangi bir konunun mücadelesini vermek mümine yakışmaz. Kuran'da, örnek mümin tavrı şöyle tarif edilir:

> **'Boş ve yararsız olan sözü' işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve: "Bizim yapıp-ettiklerimiz bizim, sizin yapıp-ettikleriniz sizindir; size selam olsun, biz cahilleri benimsemeyiz" derler. (Kasas Suresi, 55)**

Ki onlar, yalan şahidlikte bulunmayanlar, boş ve yararsız sözle karşılaştıkları zaman onurlu olarak geçenlerdir. (Furkan Suresi, 72)

Mümin bir işi bitirdiği zaman da, hiç durmadan başka bir işle uğraşmaya başlamalıdır. **"Şu halde boş kaldığın zaman, durmaksızın (dua ve ibadetle) yorulmaya-devam et**. **Ve yalnızca Rabbine rağbet et**" hükmü, bunu gerektirir. (İnşirah Suresi, 7-8)

İTİDALLİ OLMAK

Müminin itidalli olması öncelikle haddi aşmayarak yalnızca helal dairesi içinde hareket etmesini ifade eder. Bu, ilk bakışta teknik bir sakınma gibi görünse de, gerçekte tutarlı bir ruh halini gerektirir. Çünkü mümin kimi zaman cahiliye ahlakını yaşayan kişilerin arasına girecek, onlarla muhatap olacaktır. Cahiliyenin hakim olduğu ortamlarda gereken davranışları göstermesi ve kendini cahiliye kültürünün etkisine bırakmaması, ölçülü ve olgun davranması gerekir.

Elbette yalnızca cahiliye ortamlarında değil, müminler arasında da ince düşünceyi ve itidali gerektiren durumlar vardır.

İman eden bir insan her an aklını kullanarak, aşırı ve sivri hareketlerden uzak durması gerektiğini bilir. Olaylar karşısında heyecanlanmayan, hiçbir zaman soğukkanlılığını kaybetmeyen bir karaktere sahip olmak için dikkat sarf eder. İmanın verdiği itidal ile akıldan uzaklaşmayan, ani üzüntü ya da sevinçlere kapılmayan bir karakter geliştirir ve bu konudaki kararlılığını her hareketinde gösterir. İman edenlerin söz konusu dengeli ve istikrarlı ruh halleri pek çok ayette tarif edilmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir:

Yeryüzünde olan ve sizin nefislerinizde meydana gelen herhangi bir musibet yoktur ki, Biz onu yaratmadan önce, bir kitapta (yazılı) olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre pek kolaydır. Öyle ki, elinizden çıkana karşı üzüntü duymayasınız ve size (Allah'ın) verdikleri dolayısıyla sevinip-şımarmayasınız. Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. (Hadid Suresi, 22-23)

İNSANIN MELEK ŞAHİTLERİ

Pek çok insan, başka insanlar tarafından görülmediği zamanlarda, tümüyle "yalnız başına" kaldığını düşünür. Oysa bu bir yanılgıdır. Çünkü Allah her zaman onun yanındadır ve yaptığı herşeyi görmekte ve duymaktadır. Allah'ın, insanın yaptığı tüm işleri yazmakla görevlendirdiği melekler de insana bütün hayatı boyunca şahittirler. Kuran'da bu durum şöyle haber verilir:

Andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız. Onun sağında ve solunda oturan iki yazıcı kaydederlerken. O, söz olarak (herhangi bir şey) söylemeyiversin, mutlaka yanında hazır bir gözetleyici vardır. (Kaf Suresi, 16-18)

İnsanın her iki yanında görevlendirilen bu meleklerin yazdıkları, mahşer günü ortaya konur. Ve insanlar, dünyada yaptıkları bu işlerden sorguya çekilirler. Kuran'da, o gün yaşanacaklar şöyle anlatılmaktadır:

Artık kimin kitabı sağ yanından verilirse, O, kolay bir hesap (sorgu) ile sorguya çekilecek, Ve kendi yakınlarına sevinç içinde dönmüş olacaktır. Kimin de kitabı ardından verilirse, O da, helak (yok olmay)ı çağıracak, Çılgın alevli ateşe girecek. Çünkü o, (dünyada) kendi

yakınları arasında sevinçliydi. Doğrusu o, (Rabbine) bir daha dönmeyeceğini sanmıştı. Hayır; gerçekten Rabbi, kendisini çok iyi görendi. (İnşikak Suresi, 7-15)

VERİLEN BORCUN YAZILMASI

İnsan, yaratılışı gereği unutkan bir yapıya sahiptir. Bu sebeple Allah, müminler arasında geçici bir borç ilişkisi olduğunda bunun şahitler gözetiminde yazılmasını emretmiştir:

Ey iman edenler, belirli bir süre için borçlandığınız zaman onu yazınız. Aranızdan bir katip doğru olarak yazsın, katip Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan kaçınmasın, yazsın. Üzerinde hak olan (borçlu) da yazdırsın ve Rabbi olan Allah'tan sakınsın, ondan hiçbir şeyi eksiltmesin. Eğer üzerinde hak olan (borçlu), düşük akıllı ya da za'f sahibi veya kendisi yazmaya güç yetiremeyecekse, velisi dosdoğru yazdırsın. Erkeklerinizden de iki şahid tutun; eğer iki erkek yoksa, şahidlerden rıza göstereceğiniz bir erkek ve biri şaşırdığında öbürü ona hatırlatacak iki kadın (da olur). Şahidler çağırıldıkları zaman kaçınmasınlar. Onu (borcu) az olsun, çok olsun, süresiyle birlikte yazmaya üşenmeyin. Bu, Allah Katında en adil, şahitlik için en sağlam, şüphelenmemeniz için de en yakın olandır. Ancak aranızda devredip durduğunuz ve peşin olarak yaptığınız ticaret başka, bunu yazmamanızda sizin için bir sakınca yoktur. Alışveriş ettiğinizde de şahid tutun. Yazana da, şahide de zarar verilmesin. (Aksini) Yaparsanız, o, kendiniz için fısk (zulüm ve günah)tır. Allah'tan sakının. Allah size öğretiyor. Allah herşeyi bilendir. (Bakara Suresi, 282)

Başka bir ayette de, bu borcun bağışlanmasının daha hayırlı olacağı şöyle haber verilir:

Eğer (borçlu) zorluk içindeyse, ona elverişli bir zamana kadar süre (verin). (Borcu) Sadaka olarak bağışlamanız ise, sizin için daha hayırlıdır; eğer bilirseniz. (Bakara Suresi, 280)

YAPMAYACAĞI ŞEYİ SÖYLEMEMEK

Allah, müminleri verdikleri sözleri tutmakla yükümlü kılmıştır. Bir ayette şöyle denir: **"... Ahde vefa gösterin. Çünkü ahid bir sorumluluktur."** (İsra Suresi, 34)

Çünkü güvenilir olmak, müminin önde gelen vasıflarından biridir. Tüm resuller kavimlerine kendi güvenilirliklerini göstermişler, dürüst ve ahlaklı kişiler olarak tanınmışlardır. Bu durumda, güvenilirliğin önemli bir parçası olan ahde vefa büyük önem taşır.

Mümin verdiği sözleri tutmalı, gerçekleştiremeyeceğini düşündüğü vaatlerin altına ise hiç girmemelidir. Ayette bu konu çok açık bir biçimde şöyle hükme bağlanır:

Ey iman edenler, yapmayacağınız şeyi neden söylersiniz? Yapmayacağınız şeyi söylemeniz, Allah Katında bir gazab (konusu olması) bakımından büyüdü (büyük bir suç teşkil etti). (Saff Suresi, 2-3)

VİCDAN VE RUH

Ey mutmain (tatmin bulmuş) nefis, Rabbine, hoşnut edici ve hoşnut edilmiş olarak dön. (Fecr Suresi, 27-28)

Kuran'da bildirildiğine göre, nefsin iki ayrı yönü olduğunu, bir kısmının "heva"dan, yani Allah'ın yolundan alıkoyan bencil tutku ve hırslardan oluştuğunu biliyoruz. Nefsin öteki kısmı

ise, insanı Allah'a ve Kuran ahlakının doğrularına yöneltir, nefsin içindeki "fücur"dan sakınmasını sağlar. Nefsin bu kısmı, vicdandır. Secde Suresi'nde Allah'ın insana Kendi ruhundan "üflediği" şöyle haber verilir:

Ki O, yarattığı herşeyi en güzel yapan ve insanı yaratmaya bir çamurdan başlayandır. Sonra onun soyunu bir özden (sülale'den), basbayağı bir sudan yapmıştır. Sonra onu 'düzeltip bir biçime soktu' ve ona ruhundan üfledi... (Secde Suresi, 7-9)

İşte insanın sahip olduğu tüm vasıflar, Allah'ın kendisine üflemiş olduğu "ruhtan" kaynaklanmaktadır. İnsan, eğer nefsin istek ve tutkularına göre değil de ve vicdanını kullanarak hareket ederse Allah'ın beğendiği sıfatları üstünde taşımaya başlar. Allah sonsuz merhametlidir; dolayısıyla O'na teslim olan bir mümin de merhamet sahibidir. Allah sonsuz akıl sahibidir; O'na kulluk eden bir mümin de üstün bir akla sahip olur. İnsan Allah'a ne kadar yakınlaşır, O'na ne kadar teslim olursa, Rabbimiz'in ahlakıyla daha çok ahlaklanır ve **"yaratılmışların en hayırlısı"** (Beyyine Suresi, 7) olur.

Daha önce de belirttiğimiz gibi nefsin içinde, insanı daima kötülüğe çağıran hevaya karşın, onu daima iyiliğe çağıran bir vicdan da vardır. Dolayısıyla insan, içinde, kendisini sürekli olarak doğruya çağıran şaşmaz bir pusulaya sahiptir.

Şems Suresi'nde haber verildiği üzere, Allah insana "nefsinin fücurundan sakınmayı" ilham etmektedir. Bu ilham, vicdandır. Dolayısıyla vicdan, bir anlamda Allah'ın sesidir. İnsan sürekli olarak bu sese kulak verdiği ve Kuran'da gösterilen temel prensipleri tam olarak özümsediği takdirde, sürekli olarak doğru yolda ilerleyecektir. Zaten Kuran'ın tüm hükümleri, in-

sanın içindeki vicdanın gereklerine göre belirlenmiştir. Rum Suresi'ndeki iki ayette, bu konuda şöyle buyrulmaktadır:

Hayır, zulmedenler, hiçbir bilgiye dayanmaksızın kendi heva (istek ve tutku)larına uymuşlardır. Allah'ın saptırdığını kim hidayete erdirebilir? Onların hiçbir yardımcıları yoktur. Öyleyse sen yüzünü Allah'ı birleyen (bir hanif) olarak dine, Allah'ın o fıtratına çevir; ki insanları bunun üzerine yaratmıştır. Allah'ın yaratışı için hiçbir değiştirme yoktur. İşte dimdik ayakta duran din (budur). Ancak insanların çoğu bilmezler. (Rum Suresi, 29-30)

Ayetlere göre, inkar edenler nefislerinin fücuruna, yani hevalarına uyarak sapmışlardır. Buna karşın müminlerin yapması gereken, vicdanlarını kullanarak Allah'ın insanlara vahiy yoluyla ulaştırdığı Kuran ahlakına uymaktır.

Kuran'da bildirilen vicdanın günlük hayatta uygulanması, genelde yerleşik olan yanlış "vicdan" kavramından oldukça farklıdır. Bazı toplumlardaki vicdan anlayışı, yolda rastlanan bir fakire sadaka vermek ya da hayvanlara sevgi göstermek gibi son derece yüzeysel örneklerle sınırlıdır. Oysa müminin vicdanı, Kuran'ın tüm emirlerinin ve tavsiyelerinin yerine getirilmesini gerektirir. Hatta Kuran'da genel hatlarıyla çizilen pek çok tavır, akıl yoluyla bulunur ve vicdan yoluyla uygulanır.

Örneğin Allah Kuran'da müminlere mütevazi olmalarını emretmektedir. Ancak bu tevazunun nasıl uygulanacağını, hareketlere nasıl yansıtılacağını mümin aklıyla bulur. Aklıyla bulduğu bu tavırları uygulamasını sağlayan güç ise, vicdandır.

Mümin günlük hayatta sürekli olarak birkaç seçenek arasında seçim yapmak durumunda kalır. Karşılaştığı seçenekler içinde, Allah'ın rızasına en uygun olduğunu düşündüğünü seçmekle yükümlüdür. Bu seçimi yaparken Kuran'ın hükümleri doğrultusunda hareket etmeli ve vicdanının hakemliğine başvur-

malıdır. Çoğunlukla, muhatap olduğu seçenekler karşısında vicdanı ilk olarak devreye girer ve hangi seçeneğin Allah'ın rızasına daha uygun olacağını ona söyler. Ancak ikinci aşamada hevası da devreye girecek ve onu diğer alternatiflere yöneltmeye çalışacaktır. Bunun için de genellikle insana mazeretler fısıldar. Kuran'da nefsin öne sürdüğü bu "mazeret"lere sık sık dikkat çekilmektedir.

Mümin, nefsinin fısıldadığı tüm mazeret ve bahanelere kulaklarını tıkamalı ve vicdanının kendisine gösterdiği ilk doğruyu uygulamalıdır. Kuran'da müminlerin vicdanına dair verilen örnekler, insanı bu konuda düşünmeye yöneltmelidir. Bir ayette, Peygamberimiz (sav) döneminde savaşa çıkamadıkları için gözlerinden yaşlar süzülen müminlerden şöyle söz edilir:

Allah'a ve elçisine karşı 'içten bağlı kalıp hayra çağıranlar' oldukları sürece, güçsüz-zayıflara, hastalara ve infak etmek için bir şey bulamayanlara bir sorumluluk (günah) yoktur. İyilik edenlerin aleyhinde de bir yol yoktur. Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. Bir de (savaşa katılabilecekleri bir bineğe) bindirmen için sana her gelişlerinde "Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum" dediğin ve infak edecek bir şey bulamayıp hüzünlerinden dolayı gözlerinden yaşlar boşana boşana geri dönenler üzerinde de (sorumluluk) yoktur. (Tevbe Suresi, 91-92)

Peygamber Efendimiz (sav)'in yaşadığı dönem düşünüldüğünde savaşa çıkmanın görünüşte, son derece tehlikeli olduğu hatırlanacaktır. Ancak buna karşın müminler Allah yolunda savaşmak için büyük bir istek duymaktadırlar. Sahabeler ölüme ya da yaralanmaya gittiklerini bilerek savaşmak istemektedirler. Bu ayetlerde haber verilen davranışlar, Kuran'da kastedilen vicdanın örneklerindendir.

KARDEŞLİK VE BERABERLİK

Önem taşıyan bir diğer mümin vasfı da, tesanüd (kardeşlik, dayanışma, birliktelik)tür. Kuran'da hükmedildiği üzere, tüm müminler birbirlerinin kardeşidirler. Aynı yola başkoymuş, aynı kitaba tabi olmuş, aynı hedefe sahip, aynı duyguları taşıyan insanlardır. Dolayısıyla aralarında büyük bir sevgi ve dayanışma bulunur. Allah, bu durumu şöyle tarif etmektedir:

Şüphesiz Allah, Kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever. (Saff Suresi, 4)

Üstteki ayette tarif edilen tesanüd ruhu içinde Allah yolunda bulunmak kesin bir emirdir. Başka bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

Allah'ın ipine hepiniz sımsıkı sarılın. Dağılıp ayrılmayın. Ve Allah'ın sizin üzenizdeki nimetini hatırlayın. Hani siz düşmanlar idiniz. O, kalplerinizin arasını uzlaştırıp-ısındırdı ve siz O'nun nimetiyle kardeşler olarak sabahladınız. Yine siz, tam ateş çukurunun kıyısındayken, oradan sizi kurtardı. Umulur ki hidayete erersiniz diye, Allah, size ayetlerini böyle açıklar. (Al-i İmran Suresi, 103)

Müminler güzel ahlaklıdırlar, mütevazidirler, sevgi ve saygı doludurlar. Bu yüzden de tesanüd müminler arasında doğal bir şekilde oluşur. Ancak bu konuda yine de dikkat edilmesi gereken yönler vardır. Çünkü müminlerin yapabileceği bazı hatalar, bu tesanüdün zedelenmesine ve müminlerin arasında bir anlık da olsa soğukluk yaşanmasına neden olabilir.

Bu yanlış hareketlerin nedeni, müminlerin davranışlarını gaflet anlarında kontrol altına alan nefstir. Mümin fedakar, hoşgörülü ve sıcaktır ama herkeste nefs bulunur ve insan dikkat et-

mezse bazen kontrolü nefs eline alır. Kıskanç, bencil ve hırslı olan nefsin kontrolü eline alması ise, bu kötü hislerin mümine etki etmesi demektir. İşte bu yüzden Allah Kuran'da, mümin-leri tesanüd konusunda son derece dikkatli olmaları için uyar-maktadır. Madem şeytanın insandaki tezahürü olan nefs, insa-nı yanıltabilmektedir, öyleyse karşıdaki müminin nefsini hare-kete geçirecek bir üslup kesinlikle kullanılmamalıdır. Nitekim Allah bir ayetinde şöyle emretmektedir:

Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şey-tan insanın açıkça bir düşmanıdır. (İsra Suresi, 53)

Ayette bildirilen gerçek son derece önemlidir. Birincisi, mü-minlerin birbirlerine karşı sürekli olan en güzel hitap şeklini (yalnızca güzel değil, "en güzel") kullanmaları emredilmektedir. İkincisi, şeytanın bir özelliği açığa vurulmaktadır: Şeytan, insan-ların ve özellikle de müminlerin arasını bozmak için uğraşmak-tadır.

Şeytanın ve nefsin müminlerin arasındaki tesanüdü bozmak için en çok başvurduğu yol, rekabet duygusudur. Eğer mümin gaflet halinde olursa, makam, mevki gibi konularda rekabet hissine kapılıp kardeşlerini geçmeye, kendini onlardan daha ön plana çıkarmaya çalışabilir. Aynı şekilde kendisinden daha ön plandaki bir kardeşine karşı kıskançlık hissedebilir. Aslında gaf-let halinde yapılan bu hareket, gerçekte Allah'a isyan anlamına gelmektedir. Çünkü, **"Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlın-dan insanlara verdiklerini mi kıskanıyorlar?..."** (Nisa Su-resi, 54) ayetine göre, insanlara verilmiş olan nimetler Allah'tandır ve bunları kıskanmak Allah'ın takdirine karşı gel-mek anlamına gelir. Bu nedenle müminlerin kıskançlık gibi bir tavırdan kesinlikle uzak durmaları gerekmektedir. Bu hem

Allah'ın rızasına muhalif bir harekettir hem de ayetin hükmüne göre, müminlerin gücünün azalmasına neden olur:

Allah'a ve Resûlüne itaat edin ve çekişip birbirinize düşmeyin, çözülüp yılgınlaşırsınız, gücünüz gider. Sabredin. Şüphesiz Allah, sabredenlerle beraberdir. (Enfal Suresi, 46)

Bu nedenle mümin, kesinlikle kardeşleri ile arasında bir çekişme, rekabet ortamı oluşmasına engel olmalıdır. Hem kendisi kıskançlık gibi çirkin bir duyguya kapılmamalı, hem de sahip olduğu özellikleri ön plana çıkartarak kardeşlerinin nefsindeki kıskançlık damarını tahrik etmemelidir. Olabildiğince mütevazi, alçak gönüllü olmak, rekabet tehlikesini yok eder. Kuran'da bu konuda verilen bir diğer kıstas ise, kardeşlerinin nefsini kendi nefsine üstün tutmak, yani her durumda fedakar davranmak ve bundan zevk almaktır. Kuran'da bu kıstas şöyle tarif edilir:

Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Kıskançlık, rekabet, darılma inananlar arasında birliğin ve kardeşliğin önündeki en önemli engellerdendir. Hırs sonucu müminler arasında doğabilecek herhangi bir rekabet, müminlerin birbirine olan sevgisini azaltır. Bu tür bir Kuran dışı hareket, onların ruhlarına büyük zarar verir ve manevi yönden büyük bir gerilemeye yol açar.

Oysa inananlar için sonsuz bir sevap kaynağı mevcutken bir-

birlerinin önünü tıkayıp, haksız rekabet ve kıskançlıklarla vakit geçirmenin hiçbir anlamı yoktur. Eğer hedef Allah rızası olursa, herhangi bir rekabet olmaz. Çünkü herkes bir diğerinin önünü kesmeden Allah rızası için hizmet edebilir, sevap toplayabilir. Bu nedenle müminler, birbirlerinin yardımcısı ve destekçisi olduklarını unutmamalı ve kardeşlerinin başarılarını kendi başarılarıymış gibi görebilmelidirler. Bu son derece önemlidir.

Kuran'da müminlerin arasındaki tesanüt ile ilgili çok sayıda ayet vardır. Bir ayette, müminlerin diğer müminlerle tesanüdlerinin artması için ettikleri bir dua şöyle haber verilir:

Bir de onlardan sonra gelenler, derler ki: "Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla ve kalplerimizde iman edenlere karşı bir kin bırakma. Rabbimiz, gerçekten Sen, çok şefkatlisin, çok esirgeyicisin." (Haşr Suresi, 10)

Müminlerin arasında bir çekişme ya da kırgınlık yaşanması, tüm mücadeleye zarar verir. Böyle bir hareket, müminlerin gücünü azaltırken, inkarcıları da güçlendirir. Nitekim bir Kuran ayetinde, müminlerin birbirlerinin velileri (dost ve koruyucuları) olmadıkları takdirde, fitne çıkacağı şöyle haber verilmektedir:

İnkar edenler birbirlerinin velileridir. Eğer siz bunu yapmazsanız (birbirinize yardım etmez ve dost olmazsanız) yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozgunculuk (fesat) olur. (Enfal Suresi, 73)

Tesanütle ilgili açık hükümlerden bazıları şöyledir:

Kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra, parçalanıp ayrılan ve anlaşmazlığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azap vardır. (Al-i İmran Suresi, 105)

Sana savaş-ganimetlerini sorarlar. De ki: "Ganimetler

Allah'ın ve Resûlündür. Buna göre, eğer mü'min iseniz Allah'tan korkup-sakının, aranızı düzeltin ve Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin." (Enfal Suresi, 1)

Gerçek şu ki, dinlerini parça parça edip kendileri de gruplaşanlar, sen hiçbir şeyde onlardan değilsin. Onların işi ancak Allah'adır. Sonra O, işlemekte olduklarını kendilerine haber verecektir. (Enam Suresi, 159)

Müminler diğer müminlere karşı son derece merhametli ve alçakgönüllü olmakla yükümlüdürler. Aksi bir tavır kesinlikle mümin tavrı değildir. Kibir, kıskançlık, çekememezlik müminlerin değil, inkarcıların özelliğidir. Bu nedenle bir mümin nefsi yüzünden böyle bir rezilliğe düşmüş olsa bile hemen kendini toparlamalı, Allah'a sığınmalı ve gerçek mümin tavrını göstermelidir. Aksi bir davranış gösterdiğinde aşağıdaki ayetin hükmüne girmekten sakınmalıdır:

Ey iman edenler, içinizden kim dininden geri döner (irtidat eder)se, Allah (yerine) Kendisi'nin onları sevdiği, onların da Kendisi'ni sevdiği müminlere karşı alçak gönüllü, kafirlere karşı ise 'güçlü ve onurlu' Allah yolunda cehd eden (çaba harcayan) ve kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın bir fazlıdır, onu dilediğine verir. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Maide Suresi, 54)

TARTIŞMAMAK-ÇEKİŞMEMEK

Müminlerin inkarcılar karşısındaki başarılarının sırlarından biri, aralarındaki sıcak kardeşlik ve dayanışmadır. Kuran'da, **"Şüphesiz Allah, Kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları**

sever" (Saff Suresi, 4) ayeti ile bu birlik ve dayanışmanın önemi vurgulanmaktadır.

Dolayısıyla bu birlik ve dayanışmayı zedeleyecek, müminlerin arasını açacak her türlü söz ya da davranıştan sakınmak gerekir. Nitekim Allah Kuran'da müminleri bu tehlikeye karşı şöyle uyarmıştır:

> **Allah'a ve Resulü'ne itaat edin ve çekişip birbirinize düşmeyin, çözülüp yılgınlaşırsınız, gücünüz gider. Sabredin. Şüphesiz Allah, sabredenlerle beraberdir. (Enfal Suresi, 46)**

Salih bir mümin, böyle bir tartışma ve çekişmeye yer vermemek için azami dikkat göstermelidir. Daima diğer mümin kardeşlerini incitebilecek söz ve davranışlardan özenle kaçınmalı, aksine aradaki sevgi ve güveni daha da artıracak tavırlar sergilemelidir. Kuran'da bu konuda şöyle hüküm verilmektedir:

> **Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şeytan insanın açıkça bir düşmanıdır. (İsra Suresi, 53)**

Mümin bir başka mümin kardeşi ile farklı bir fikirde olduğu zaman, mümkün olduğunca alttan alıcı, mütevazi ve saygılı bir üslup kullanmalı ve böylece iki farklı fikrin meşru olan "istişare" boyutunda kalmasını ve asla "tartışma" boyutuna girmemesini sağlamalıdır. Diğer iki kardeşi arasında tatsız bir olay olduğunda ise, **"Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını bulup-düzeltin ve Allah'tan korkup-sakının; umulur ki esirgenirsiniz"** (Hucurat Suresi, 10) ayetindeki hüküm uyarınca uygun bir üslupla kardeşlerinin arasını bulmalıdır. Unutulmamalıdır ki, müminler arasındaki en ufak bir sürtüşme, Allah'ın hoşnut olmayacağı bir tavırdır.

KURAN OKUNURKEN ŞEYTANDAN ALLAH'A SIĞINMAK

Kuran, Allah'ın insanlara yol gösterici olarak indirdiği İlahi kelamdır. Ancak burada çok önemli bir nokta vardır. Kuran, müminlerin hidayetini artırırken, inkarcıların inkarını ortaya çıkarır. Bir ayette, Kuran'ın bu özelliği şöyle açıklanır:

Sana Kitabı indiren O'dur. O'ndan, Kitabın anası (temeli) olan bir kısım ayetler muhkem'dir; diğerleri ise müteşabihtir. Kalplerinde bir kayma olanlar, fitne çıkarmak ve olmadık yorumlarını yapmak için ondan müteşabih olanına uyarlar. Oysa onun tevilini Allah'tan başkası bilmez. İlimde derinleşenler ise: "Biz ona inandık, tümü Rabbimiz'in Katındandır" derler. Temiz akıl sahiplerinden başkası öğüt alıp-düşünmez. (Al-i İmran Suresi, 7)

Ayette de bildirildiği gibi müminler Kuran ayetlerini okumakla imanlarını ve Allah'a olan teslimiyetlerini artırırlar. Ancak inkarcılar aynı ayetleri okusalar da ayetlerdeki hikmetleri kavrayamazlar. Nitekim yukarıdaki ayette de bildirildiği gibi Kuran'ın bazı ayetleri, "kalplerinde kayma olanlar"ın sapıklığını ortaya çıkarmak gibi bir özellik de taşımaktadır. İşte bu nedenle, Allah, Kuran okumadan önce şeytanın etkisinden Allah'a sığınmayı emretmektedir. Allah ayette şöyle emreder:

... Kur'an okuduğun zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın. (Nahl Suresi, 98)

Allah'ın müminlere emrettiği bu ibadet, şeytanın varlığını ve faaliyetlerini hatırlatması açısından önemlidir. Gerçekten de şeytan, asla görevini terk etmez ve insanlara sağlarından, sollarından, önlerinden ve arkalarından yanaşarak onlara vesvese

vermeye çalışır. Allah'ın doğru yoluna oturarak onları bu yoldan saptırmayı hedefler. Şeytanın bu faaliyetlerini ve taktiklerini Allah bize Kuran'da birçok ayette bildirmektedir. Dolayısıyla cennetten kınanmış ve kovulmuş olarak indirilen şeytanın hilelerinden, bunları bize Kuran aracılığıyla öğreten ve onlardan sakınma yollarını gösteren Allah'ın yol göstermesi sayesinde kurtuluruz. İbrahim Suresi 22. ayetinde de belirtildiği gibi, **"Şeytanın inanan kullar üzerinde hiçbir zorlayıcı gücü yoktur."** Bunun sırrı, inanan kulların yol gösterici olarak Kuran'ı kabul etmesi ve "kovulmuş şeytan"dan Allah'a sığınarak onu okumasıdır.

İNCE DÜŞÜNCELİ OLMAK

Cahiliye toplumundaki insanların büyük bölümü kaba, düşüncesiz, vurdumduymaz bir karaktere sahiptirler. Bunun en büyük nedeni ise, inkarcıların temel vasıflarından biri olan bencilliktir. Herkes yalnızca kendi menfaatlerini düşünür. Diğer insanların düşünce ve duyguları ise ya ikinci plandadır ya da hiç dikkate alınmaz.

Oysa gerçek bir mümin topluluğu tümüyle farklıdır. Çünkü müminlerin en önemli özelliklerinden biri, nefislerinin bencil tutkularından kurtulmalarıdır. Nefsinin sonsuz isteklerini yenebilmiş olan mümin ise, diğer müminlere karşı fedakar ve ince düşünceli davranır. Kuran'da Peygamber Efendimiz (sav)'le birlikte Mekke'den göç eden muhacirler ile Medine'de onlara yardım eden müminler (Ensar) arasındaki bu fedakarlık şöyle anlatılır:

> **Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri sever-**

ler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Görüldüğü gibi, Kuran ahlakı, müminlerin kendi haklarından da feragat ederek diğer mümin kardeşlerini kendilerinden üstün tutmalarını gerektirmektedir. Gerçek iman, gerçek teslimiyet ve gerçek kardeşlik budur.

Müminin diğer mümin kardeşlerini kendisinden üstün tutması, yalnızca ona daha çok maddi imkan sağlaması ile sınırlı değildir. Bu kardeşliğin ifade edildiği yerlerden biri de düşüncedir. Mümin, kardeşlerinin ihtiyaçlarını kendinden çok düşünmelidir.

Kaba ve düşüncesiz tavırlar, kişinin imanının olgunlaşmadığını gösterir. Yaptığı bir hareketin diğer müminleri nasıl etkileyeceğini hesaplamayan, yalnız kendi isteklerine göre, "aklına geldiği gibi" hareket eden bir insan, Allah'ın tarif ettiği mümin modelinden uzak demektir. Kuran'da ince düşüncenin ve düşüncesizliğin örnekleri üzerinde önemle durulur. Kuşkusuz, en önemlisi elçiye karşı ince düşünceli ve saygılı olmaktır. Allah bir ayetinde elçiye saygıya şöyle dikkat çekmektedir:

Ey iman edenler, Allah'ın Resulü'nün huzurunda öne geçmeyin ve Allah'tan sakının. Şüphesiz Allah, işitendir, bilendir. (Hucurat Suresi, 1)

İnce düşüncenin önemi, bir başka ayette ise şöyle vurgulanır:

Ey iman edenler (rastgele) peygamberin evlerine girmeyin, (Bir başka iş için girmişseniz ille de) yemek vaktini beklemeyin. (Ama yemeğe) çağrıldığınız zaman gi-

rin, yemeği yiyince dağılın ve söze dalmayın. Gerçekten bu, peygambere eziyet vermekte ve o da sizden utanmaktadır; oysa Allah, hak(kı açıklamaktan)tan utanmaz. Onlardan (peygamberin eşlerinden) bir şey isteyeceğiniz zaman, perde arkasından isteyin. Bu, sizin kalpleriniz için de, onların kalpleri için de daha temizdir. Allah'ın Resulü'ne eziyet vermeniz ve ondan sonra eşlerini nikahlamanız size ebedi olarak (helal) olmaz. Çünkü böyle yapmanız, Allah Katında çok büyük (bir günah)tır. (Ahzab Suresi, 53)

Kuran ahlakıyla yetişmiş insanlar, son derece kaliteli, kibar, nezih ve ince düşüncelidirler. Kendi nefislerinden önce kardeşinin nefsini düşünen, ona duyduğu sevgiye rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yediren müminlerin doğal halleridir bu. İnce düşünceli olmak aynı zamanda cennettekilerin bir vasfıdır.

İnce düşünce örneklerini şartlara ve ortama göre çoğaltmak mümkündür. Bunların bazıları bir işle meşgul olan kardeşini rahatsız etmemek, eğer dua ediyorsa ortamın sessizliğini bozmamak, o istemeden ona hizmet etmek, rahat etmesini sağlamak, bir eksiği veya ihtiyacı olup olmadığını öğrenmek sayılabilir. Ama unutmamak gerekir ki, bu sayılanlar son derece genel bir anlatımdır. Her ortam ve şarta göre bu örnekler yüzlerce, binlerce olacak şekilde artırılabilir.

CAHİLLERDEN YÜZ ÇEVİRMEK

Kuran'da müminlerin vasıfları anlatılırken şöyle denir:

O Rahman'ın kulları, yeryüzü üzerinde alçak gönüllü olarak yürürler ve cahiller kendileriyle muhatap oldukları zaman "Selam" derler. (Furkan Suresi, 63)

'Boş ve yararsız olan sözü' işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve: "Bizim yapıp-ettiklerimiz bizim, sizin yapıp-ettikleriniz sizindir; size selam olsun, biz cahilleri benimsemeyiz" derler. (Kasas Suresi, 55)

Yaratılışları gereği müminler son derece huzurlu bir ruh haline sahipken, inkarcılar son derece huzursuz, saldırgan ve saygısızdır. Adeta cehennem azabı onlar için henüz dünyada iken başlamıştır ve en basit bir olay bile ani tepkiler vermelerine sebep olmaktadır. Bu nedenle, cahiliye toplumu içinde, günlük hayatta her an sorun çıkarabilecek insanlarla sık sık karşılaşılır. Ancak müminler, çok üst bir ahlaka ve bakış açısına sahip oldukları için bu insanlarla gereği gibi muhatap olurlar. Onlara karşı daima üstteki ayetlerde tarif edilen asil tavrı sergilerler. Müdahale edilmesi gereken durumlarda da en uygar, en etkili ve yasal yolları kullanırlar.

BİLGİ SAHİBİ OLUNMAYAN KONUDA TARTIŞMAMAK

Kuran'da, "**... İnsan, herşeyden çok tartışmacıdır**" (Kehf Suresi, 54) ayetiyle nefsin önemli bir özelliği haber verilir. Başka ayetlerde ise bu özelliğin inkar edenler üzerindeki tecellisi şöyle anlatılır:

Meryem oğlu (İsa) bir örnek olarak verilince, senin kavmin hemen ondan (keyifle söz edip) kahkahalarla gülüyorlar. Dediler ki: "Bizim ilahlarımız mı daha hayırlı, yoksa o mu?" Onu yalnızca bir tartışma-konusu olsun diye (örnek) verdiler. Hayır, onlar 'tartışmacı ve düşman' bir kavimdir. (Zuhruf Suresi, 57-58)

İnkarcıların bu tartışma eğilimi, ilk başta gözüktüğü gibi fark-

lı fikirlerin değerlendirilerek doğrunun bulunması amacından değil, sadece ve sadece nefsani bir karşı çıkma hırsından kaynaklanır. Cahiliyenin tartışmalarında, kimse karşı tarafın fikrini değerlendirip doğruyu bulmaya çalışmaz. Yalnızca kendi fikrini galip getirmeye ve karşı tarafı ezmeye çalışır. Düzenledikleri hemen her tartışmanın yüksek bir ses tonunda, gerilmiş yüz ifadeleriyle geçmesi ve hatta kimi zaman kavgaya dönmesinin nedeni budur.

En akılsızca olanı ise, hakkında hiçbir bilgileri olmayan konularda tartışmalarıdır. Son derece cahil oldukları din konusunda sürekli "ahkam kesmeleri" ve müminlerle tartışmak istemeleri bunun en çarpıcı örneğidir. Bir ayette, konuya şöyle dikkat çekilir:

İşte sizler böylesiniz; hakkında bilginiz olan şeyde tartıştınız, ama hiç bilginiz olmayan bir konuda ne diye tartışıp-duruyorsunuz? Oysa Allah bilir, sizler bilmezsiniz. (Al-i İmran Suresi, 66)

ALAYCI TAVIR GÖSTERMEMEK

Allah Kuran'da alaycılığın çirkin bir ahlak olduğunu ve iman edenlerin bundan sakınmaları gerektiğini bildirmiştir. Müminler arasında alayın yeri olmadığını Allah, bir ayette şöyle hükme bağlar:

Ey iman edenler, bir kavim (bir başka) kavimle alay etmesin, belki kendilerinden daha hayırlıdırlar; kadınlar da kadınlarla (alay etmesin), belki kendilerinden daha hayırlıdırlar. Kendi nefislerinizi (kendi kendinizi) yadırgayıp-küçük düşürmeyin ve birbirinizi 'olmadık-kötü lakablarla' çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir

isimdir. Kim tevbe etmezse, işte onlar, zalim olanların ta kendileridir. (Hucurat Suresi, 11)

Bu ayet, alayın her türlüsünden şiddetli bir kaçınma gerektirir. Buna karşın, bazı insanlar alay etmeyi, sadece önünden geçen birine çelme takıp yere düşünce kahkahalarla gülmek gibi kaba hatlarla düşünüyor olabilirler. Oysa alay kurnaz bir gülümseme, espriyle yumuşatılmış bir "iğneleme" ya da açıkça tavır sergilenemeyecek bir ortamda, aynı alaycı hissi paylaşan biriyle göz teması kurma şeklinde de olabilir. Bu tip hareketler cahiliye kültürüne aittirler ve müminlerin arasında yaşatılmaları da son derece çirkin bir tavır olur. Öyle ki, Kuran'da, "**kaş göz işaretleriyle alay eden**"lerin sonunun "**hutame**" olduğu şöyle haber verilmektedir:

Arkadan çekiştirip duran, kaş göz hareketleriyle alay eden her kişinin vay haline; Ki o, mal yığıp biriktiren ve onu saydıkça sayandır. Gerçekten malının kendisini ebedi kılacağını sanıyor. Hayır; andolsun o, 'hutame'ye atılacaktır. "Hutame"nin ne olduğunu sana bildiren nedir? Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. Ki o, yüreklerin üstüne tırmanıp çıkar. O, onların üzerine kilitlenecektir; (Kendileri de) Dikilip-yükseltilmiş sütunlarda (bağlanacaklardır). (Hümeze Suresi, 1-9)

Bu açık hükme rağmen, bir müminin alaycılık gibi Kuran dışı bir tavra bilinçli olarak girmesi söz konusu olmaz. Ancak tek ihtimal yaptığı çirkinliğin farkında olmaması ve bunu bir eğlence sanması olabilir. Böyle bir durumda ise kişinin hemen kendini kınaması ve yaptığı bu hareketten tevbe ederek vazgeçmesi gerekir.

MÜMİNLERİ HOŞLANMADIKLARI LAKAPLA ÇAĞIRMAMAK

Birbirine kötü ve hoşa gitmeyen lakaplarla hitab etmek, herşeyden önce inkarcıların kendi aralarında sergiledikleri bir tavırdır. Bundaki amaç, kötü lakapla çağrılan kişinin küçük düşürülmesi ve diğerlerinin ondan "üstün" olduğunun vurgulanmasıdır.

Kötü lakabın konusu, fiziksel bir kusur olabileceği gibi kişinin geçmişte yapmış olduğu hatalı bir hareket de olabilir. İnkarcıların en önemli özelliklerinden biri, böyle hareketleri asla unutmamaları ve bir daha hayat boyu tekrarlanmayacak olsa bile kişiye hep o hareketi yakıştırmalarıdır.

Oysa müminler gerek olgun ve bağışlayıcı karakterleri, gerekse aralarındaki dayanışma dolayısıyla bu tarz bir davranışa tenezzül etmezler. Çünkü, **"... birbirinizi 'olmadık-kötü lakaplarla' çağırmayın..."** (Hucurat Suresi, 11) ayeti iman edenleri böyle bir tavır içinde olmaktan açıkça men etmektedir.

EMANETİ EHLİNE VERMEK VE EMANET EHLİ OLMAK

Kuran'da hem ahlaki bir prensip, hem de yapılacak işlerde başarı sebebi olarak emanet ve emanet ehli kavramları üzerinde durulur. Mümin, kendisine verilen emanetlere dikkatle riayet eder, kendine gösterilen güveni boşa çıkarmaz. Ayrıca, bir emaneti kime vermesi gerektiğini yani kimin emanet ehli olduğunu da iyi teşhis etmesi gerekir. Kuran'da bu konuya şöyle dikkat çekilmektedir:

Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) tes-

lim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor!.. Doğrusu Allah, işitendir, görendir. (Nisa Suresi, 58)

... Kim ahdine vefa eder ve sakınırsa şüphesiz Allah da sakınanları sever. (Al-i İmran Suresi, 76)

Emanet, maddi değeri olan bir mal olabileceği gibi, bir görev ya da sorumluluk da olabilir. Mümin, aklını ve teşhis yeteneğini kullanarak kimlerin emanet ehli olduğunu, hangi emaneti kime vereceğini tespit etmelidir.

KARARLILIK

Müminin en belirgin özelliklerinden biri de, son derece kararlı oluşudur. Hiçbir zaman şevkini, heyecanını yitirmez. Tüm işlerini Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yapar. Dolayısıyla hiçbir zorluk onu yolundan döndüremez. İnsanların kendisi hakkında ne düşüneceği de önemli değildir. Tek hedefi Allah'ın rızasıdır; tüm hayatı bu hedefe göre şekillenir. Kuran'a ve Peygamberimiz (sav)'in emirlerine göre bir hayat yaşar. Peygamberimiz (sav) de kendisine verilen ilim ve hikmetle ilgili olarak bir hadis–i şerifinde şöyle bir örnek vermiştir:

Allah'ın benimle gönderdiği ilim ve hidayetin misali, bir araziye düşen yağmur gibidir. (Bilindiği üzere), Bazı araziler var, tabiatı güzeldir, suyu kabul eder, bol bitki ve ot yetiştirir. Bir kısım arazi var, munbit (bereketli) değildir, ot bitirmez, ama suyu tutar. Onun tuttuğu su ile Cenab-ı Hakk insanları yararlandırır: Bu sudan kendileri içerler, hayvanlarını sularlar ve ziraat yaparlar. Diğer bir araziye daha isabet eder ki, bu ne su tutar, ne ot bitirir. (Kütüb-i Sitte, 2. cilt , s. 336)

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in uygulamaları, müminler için kesin bir hükümdür. Bu nedenle her mümin Pey-

gamberimiz (sav)'in sünnetinin kaynağının Allah (cc)'ın vahyi olduğunu bilmeli ve Sünnet-i Seniyye'yi kararlılıkla uygulamanın imanın bir göstergesi olduğunu unutmadan, bu konuda taviz vermeden hareket etmelidir.

Müslüman tüm ibadetlerinde samimi ve kararlıdır. Örneğin Allah namazı 5 vakit olarak farz kılmıştır. Peygamberimiz (sav) bir hadisinde de, ahirette muhasebesi yapılacak ilk amelin namaz olduğunu ve kulun namazları tamamsa kurtulacağını, aksi takdirde hüsrana uğrayacağını bildirmiştir. İbni Mes'ud (ra)'dan rivayet edilen bir başka hadiste ise, "Resulullah (sav)'e hangi amel daha faziletlidir?" diye sorulduğu, Hz. Muhammed (sav)'in "*Vaktinde kılınan namazdır.*" *(Buhârî, Mevâkît 5, Cihâd 1, Edeb 1, Tevhîd 48; Müslim, Îmân 137-139. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 14, Birr 2; Nesâî, Mevâkît 51)* diye cevap verdiği bildirilmiştir.

Müminlerin kararlılığını Allah çeşitli şekillerde sınar. Örneğin Allah, müminleri eğitmek için geçici bir süre sıkıntı ve zorluk verebilir. Kuran'da bu durum şöyle açıklanır:

Andolsun, Biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabır gösterenleri müjdele. (Bakara Suresi, 155)

Kesin bir kararlılığa sahip olan mümin, ayette belirtildiği gibi, kendisine isabet eden tüm bu zorluklara sabreder. Kuran'da Allah, müminlerin bu tavrını ayetlerinde şöyle övmektedir:

Nice peygamberlerle birlikte birçok Rabbani (bilgin)ler savaşa girdiler de, Allah yolunda kendilerine isabet eden (güçlük ve mihnet)den dolayı ne gevşeklik gösterdiler, ne boyun eğdiler. Allah, sabredenleri sever. Onların söyledikleri: "Rabbimiz, günahlarımızı ve işimizdeki aşırılıklarımızı bağışla, ayaklarımızı (bastıkları yerde) sağlamlaştır ve bize kafirler topluluğuna karşı yardım et" demelerinden başka bir şey değildi. (Al-i İmran Suresi, 146-147)

Buna karşılık zorluklara göğüs germemek, mümine yakışan bir tavır değildir:

Senden, yalnızca Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, kalpleri kuşkuya kapılıp, kuşkularında kararsızlığa düşenler izin ister. (Tevbe Suresi, 45)

Zorlukların yanı sıra ele geçen iyi imkanların da insan üzerinde gevşetici etkisi vardır. Rahatlık, çoğu kişinin heyecanının ve şevkinin sönmesine sebep olabilir. Ancak unutulmamalıdır ki, Allah'tan bir nimet geldiğinde şımarıklığa kapılmak ve Allah'tan yüz çevirmek, inkarcıların özelliğidir. Kuran'da bu durum şöyle tarif edilir:

İnsana bir zarar dokunduğunda, yan yatarken, otururken ya da ayaktayken Bize dua eder; zararını üstünden kaldırdığımız zaman ise, sanki kendisine dokunan zarara Bizi hiç çağırmamış gibi döner-gider. İşte, ölçüyü taşıranlara yapmakta oldukları böyle süslenmiştir. (Yunus Suresi, 12)

Oysa iman eden bir insan için böyle bir şey söz konusu değildir. Ellerine ne denli iyi imkan geçerse geçsin (lüks, ihtişam, para, iktidar gibi), bu onların kararlılıklarını bozup gevşek bir yapıya bürünmelerine sebep olmaz. Çünkü mümin tüm bunların Allah'tan gelen birer nimet olduğunun ve Allah'ın dilerse bunları geri alabileceğinin farkındadır. Bu nedenle asla şımarıklığa kapılmaz. Ciddi bir çaba göstermek, işi sıkı tutmak, gevşeklik göstermemek, aşırılıklardan ve taşkınlıklardan kaçınmak, müminlerin kararlılık ve istikrarlarının göstergelerindendir. Bir ayette, "ahiret için ciddi bir çaba gösterenler"den şöyle söz edilir:

Kim de ahireti ister ve bir mümin olarak ciddi bir çaba göstererek ona çalışırsa, işte böylelerinin çabası şükre şayandır. (İsra Suresi, 19)

Gevşememek, sürekli şevkli ve heyecanlı olmak Allah'ın Kuran'da bildirdiği emirlerdendir. Bir ayette şöyle buyrulur:

Gevşemeyin, üzülmeyin; eğer (gerçekten) iman etmişseniz en üstün olan sizlersiniz. (Al-i İmran Suresi, 139)

Başta da belirttiğimiz gibi kararlılık ve istikrar iki önemli mümin vasfıdır. Müminler, **"Müminlerden öyle erkek-adamlar vardır ki- Allah ile yaptıkları ahde sadakat gösterdiler; böylece onlardan kimi adağını gerçekleştirdi, kimi beklemektedir. Onlar hiçbir değiştirme ile değiştirmediler"** (Ahzab Suresi, 23) ayetinde olduğu gibi ölünceye dek aynı kararlılık ve istikrarı Allah'ın rızasını kazanmak için gösteren kişilerdir. Müminlerin bu özelliklerinin önemi Kuran'da "münafık" olarak isimlendirilen ve müminlerin arasından çıkan iki yüzlü insanların ahlakı düşünüldüğünde daha iyi açığa çıkmaktadır.

Ne yapacağı belli olmayan, müminlerin yanında başka, inkar edenlerin yanında başka hareket eden münafık karakterli kişiler, son derece istikrarsız bir ruh hali içindedirler. Müminler bir başarıya ulaştığında "biz de sizdendik" demeleri ya da zorda kalınca müminlerden uzak durmaya çalışmaları bunun en açık göstergelerindendir:

Bir insanın ibadetlerinde sürekli olması da istikrar açısından yine önemli bir örnektir. Kuran'daki **"sarp yokuş"** (Beled Suresi, 11) kavramı kararlılık ve istikrarın önemini açıklamaktadır. Kararlılık ve istikrarın bitiş noktası ise ölümdür. Mümin, ölünceye dek sabretmekle yükümlüdür. Allah bir ayetinde şöyle buyurmaktadır:

Şüphesiz sana biat edenler, ancak Allah'a biat etmişlerdir. Allah'ın eli, onların ellerinin üzerindedir. Şu halde, kim ahdini bozarsa, artık o, ancak kendi aleyhine ahdini bozmuş olur. Kim de Allah'a verdiği ahdine vefa gösterirse, artık O da, ona büyük bir ecir verecektir. (Fetih Suresi, 10)

EVRİM YANILGISI

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan Türlerin Kökeni adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır. Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar

yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır? Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı. Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in Türlerin Kökeni adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu. Oysa Darwin'in kitabının yayınlanma-

sından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür." *(Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s.2)*

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." *(Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)*

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi.

O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çı-

kacaktı. *("New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330)* Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. *(Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7)*

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci Earth dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

> Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? *(Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)*

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950}'de 1'dir. Ancak matematikte 10^{50}'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sı-

nın içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır. Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

> Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. *(Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)*

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır. Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: Türlerin Kökeni, Do-

ğal Seleksiyon Yoluyla...

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez. Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve *Türlerin Kökeni* adlı kitabında *"Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz"* demek zorunda kalmıştı. *(Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s.189)*

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı. Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin Türlerin Kökeni adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. *(Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184)*

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20 .yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler. Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir.

Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

> Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz ola-

caktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. *(B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)*

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir. Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara-

geçiş formu" adını verirler. Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, Türlerin Kökeni'nde bunu şöyle açıklamıştır:

> Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. *(Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)*

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

> Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. *(Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133)*

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o

türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

> Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. *(Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983, s. 197)*

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1- Australopithecus
2- Homo habilis
3- Homo erectus
4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir

şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. *(Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, s. 389)*

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. *(J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992)*

Evrimciler "Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens" sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. *(Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)*

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. *(Time, Kasım 1996)*

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

> Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. *(S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s. 30)*

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

> Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine

inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. *(Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)*

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim. Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10^{-950} olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın

önde gelen bilim adamlarını koysunlar.

Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur. Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapa-

madığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir. Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır.

En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir. Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı ola-

mamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller

teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

> Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. *(Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)*

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların mad-

denin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka

inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür.

Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah başka ayetlerde de, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların,

şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, ayetteki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de

bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir.

Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

> **Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum.** Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır. *(Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)*

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok. Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın."

(Bakara Suresi, 32)